

EJERLEDERS GENERATIONSSKIFTE I LEVENDE LIVE

Planlægning, finansiering og
omstrukturering

Forfatter: Asger Hartmann Hansen

Studie nr.: 20137225

Studie: Cand.merc.aud.

Periode: 1. februar 2020 – 31. maj 2020

Vejleder: Henrik Vestergaard Andersen

Abstract

This master thesis discusses the subject of generational change of Danish family-owned companies. This includes the opportunities for financing, succession and restructuring of a complete or partial generational change of a family-owned company. Furthermore, this thesis focusses on companies owned and managed by a single person.

A generational change within the family, can be a long-term process. The requirements for generational change take planning. First and foremost, the owner of a company must have a family-related successor whom can continue his/her operation in the company. Next step is evaluating whether the successor wants to continue the family-owned company and has the know-how to do so. If the owner and successor agree to undertake a generational change, the next steps are optimizing financing, succession and restructuring of a family-owned company.

Financing of a generational change of a family-owned company, can be simple in the form of cash payment or financing via bank loan. This may not be possible for the successor and other options must be explored. Therefore, will this thesis consider some of the financing possibilities, which is demand letter, A/B model and ongoing services.

In Denmark, the tax law allows tax succession, when undergoing a generational change of a family-owned company. This thesis will discuss the possibilities of tax succession. more specifically, the owner-manager's prospects in tax-free transfer of shares to the successor.

A family-owned company may consist of unlisted shares. Before a generational change can take place, the unlisted shares in a company must be valued at market value. This include the value of intangible assets within the company. The method of valuation is done through guiding rules in issued circulars from SKAT. The circulars will be used and discussed in this thesis.

This thesis will include different models of generational change. The models' purpose is to provide insight into the steps a generational change is undergoing, depending on the type of company.

Indholdsfortegnelse

Abstract	1
Indledning	4
Problemformulering	6
Metode	7
Afgrænsning	8
Struktur	9
Skattemæssig succession	10
Konsekvenser for overdrager	10
Konsekvenser for erhverver	11
Personkredsen	11
Gaveafgift og skattepligt	12
Værdiansættelse	13
TSS-cirkulære 2000-09: værdiansættelse af unoterede aktier og anparter	14
TSS-cirkulære 2000-10: værdiansættelse af goodwill	15
Pkt. 3	15
Beregningsmodellen	15
Finansiering af generationsskifte	18
Anfordringsgældsbrev	18
A/B modellen	19
Løbende ydelser	20
Skattemæssige konsekvenser	21
Generationsskiftemodeller	23
Model 0: Afvikling	23
Generelt om afvikling	24
Opløsning ved erklæring	24
Opløsning ved likvidationsbo	24
Model 1a: Overdragelse af personlig virksomhed	25
Model 1b: Løbende overdragelse af personlig virksomhed	27

Model 2: Virksomhedsomdannelse	29
Model 3: Overdragelse af driftsaktivitet fra selskab	31
Model 4a: Salg af aktier	32
Model 4b: Løbende salg af aktier med tilbagesalg	34
Model 5: Holdingselskabsstiftelse – salg/køb via holdingselskab	36
Anvendelse af generationsskiftmodeller	39
Case 1 - Overdragelse af personligt ejet virksomhed	39
overdragelse af driftsaktiv	39
Case 2 - Overdragelse af selskab	42
Værdiansættelse af Murer ApS	42
Overdragelse af Murer ApS via løbende ydelse.....	46
Stiftelse af holdingselskab	49
A/B modellen anvendt på Murer ApS.....	49
Konklusion	53
Perspektivering.....	56
Bibliografi	58
Bilag	60
Bilag 1.....	60
Bilag 2.....	61
Bilag 3.....	62

Indledning

Denne afhandling omhandler generationsskifte af danske familieejede virksomheder. Afhandlingen bearbejder muligheder for finansiering, succession og omstrukturering af helt eller delvist generationskifte inden for familien.

Familieejede virksomheder i Danmark blev i 2016 opgjort til, at beskæftiger en stor del af de privatansatte i Danmark. Endvidere stod de familieejede virksomheder for 70 pct. af dansk eksport. Som en del af finansloven i 2016 blev det besluttet, at gaveafgiften for evhversaktiver i løbende skulle sænkes fra 15 pct. til 5 pct. i år 2020. Denne beslutning blev taget på baggrund af, at 23.000 familieejede virksomheder stod overfor et generationskifte i den kommende fremtid. Disse virksomheder udgjorde omkring 300.000 arbejdspladser. Ambitionen var dengang at helt afskaffe bo- og gaveafgiften frem mod 2025¹.

”Vi har nu taget et stort skridt i den rigtige retning, men regeringen ønsker at gå endnu længere. I et land som for eksempel Sverige får en familieejede virksomhed ikke en afgiftsopkrævning ind ad døren, når næste generation tager over. Sådan burde det også være i Danmark. Derfor vil vi kæmpe for, at der ikke er bo- og gaveafgift eller overdragelsesafgift i forbindelse med generationsskifter i familieejede virksomheder”

Karsten Lauritzen, tidligere skatteminister

Virkeligheden viste sig at blive anderledes, da den nye regering i 20. november 2019 fremsatte en lov om ændring af bo- og afgiftsreglerne. Denne lov betød at den dengang gældende lov om 5 pct. bo- og gaveafgift på erhvervsaktiver ved generationsskifte, skulle ensartes. Dette betød bo- og gaveafgiften på erhvervsaktiver steg fra 6 pct. i 2019, til 15 pct. i 2020. som kompensation for dette blev gældende regler om henstandsordring ændret. Tidligere henstandsordring gav 15 år til at betale bo- og gaveafgiften, mens lovændringen gjorde det muligt at forlænge det til 30 år². Lovgivningen vedrørende generationsskifte, har været og er et område, som bliver forandret ved regeringskifte. Dette er i 2020 ikke kommet ejerledere til gode, da der pålægges højere krav til finansieringen af generationsskifte.

¹ (Skatteministeret, 2017)

² (Folketinget, 2019)

I en analyse fra Center for Ejerledede Virksomheder fra 2019 konkluderes det, at godt 13.000 virksomheder med en enkelt ejerleder på 55 eller derover, står overfor et ejerskifte. Endvidere er der 1.400 virksomheder med 2 eller flere ejerledere, med en aldersforskel på 5 år eller mere, der står overfor ejerskifte. Tilknyttet disse virksomheder, findes der omkring 160.000 jobs. Jobs i disse virksomheder kan blive påvirket under et ejerskifte, herunder et generationsskifte³.

Et succesfuldt generationsskifte skal planlægges og beslattes af ejerleder. Hertil ses det ofte at en virksomhed ønskes at forblive i familien og overdrages til junior, der ønsker og evner at drive virksomheden videre. I situationer, hvor ejerleder har drevet en virksomhed i en generation, overgiver ledelse og ejerskab til næste generation, kræves der planlægning, omtanke og vilje fra begge generationer. Det ses ofte, at der går mange år fra de første overvejelser om generationskifte, til generationsskiftet er gennemført⁴. Revisor kan påtage sig opgave om at rådgive ejerleder i god tid, for at sikre sig en fremtidigt succesfuldt generationsskifte.

Et generationskifte vil som regel, have økonomiske konsekvenser for virksomhedens fremtidige overskud. Dette fremgår af en undersøgelse fra Center for Ejerledede Virksomheder. Undersøgelsen viser at overskudsgraden i gennemsnit falder med 0,9 pct. ved ejerskifte indenfor familien. Faldet fremkommer af en overskudsgrad på 5,4 pct før ejerskifte, til 4,9 pct. efter ejerskiftet⁵. Dette kan være et udfald af, at generationsskiftet sker på bekostning af virksomhedens fremtidige overskudsgrad. Derfor skal et succesfuldt generationsskifte finansieres, på en sådan måde, at virksomheden efterfølgende lider unødige økonomiske konsekvenser. Hertil skal junior evne at drive virksomheden.

³ (Westergård-Nielsen, 2019)

⁴ (Bennedsen & Nielsen, Rapport 5: Personlige og familiemæssige udfordringer i forbindelse med ejerskifte, 2018)

⁵ (Bennedsen & Nielsen, 2016, s. 55 - 58)

Problemformulering

Afhandlingen vil ud fra overstående problem undersøge en ejerleders muligheder for at planlægge og foretage generationsskifte i levende live. Herunder vil der inddrages anvendelse af skattemæssig succession, forskellige omstruktureringsmodeller, samt mulighederne for at finansiere et generationsskifte. Afhandlingen ønsker at danne et bredt overblik over den situation ejerleder kan stå i, vil der benyttes eksempler af forskellige familieejede virksomhedstyper og selskabsformer. Hertil vil der undersøges finansieringsmulighederne i sammenhæng med et generationsskifte.

Problemformulering lyder derfor som følgende:

”Hvilke muligheder har ejerleder for at planlægge et generationsskifte af en familieejet virksomhed eller selskab, og hvilke skattemæssige konsekvenser er der herved?”

For at fremvise konsekvenserne af anvendt teori vil der benyttes to fiktive case, hvor virksomhedsforhold samt familiemæssige forhold kan justeres. Dermed vil der kunne skelnes mellem konsekvenser alt efter anvendt overdragelsesmetode.

Metode

Denne afhandling er udarbejdet ud fra retsdogmatisk metode. Dermed beskrives og analyseres gældende dansk ret, indenfor området generationsskifte. Der anvendes primær litteratur bestående af gældende lovgivning og bekendtgørelser vedrørende generationsskifte. Til at underbygge dette, vil der anvendes afgørelser, der fremviser den gældende lovgivning og praksis der eksisterer på nuværende tidspunkt.

Som supplerende litteratur vil der anvendes bøger, der behandler området generationsskifte og omstrukturering, samt gældende skatteret. Dette er med henblik på at skabe en videre forståelse af den primære litteratur.

Afhandlingen vil bearbejde hvilke muligheder ejerledere og den yngre generation har når der skal planlægges et generationsskifte. Dette vil tage udgangspunkt i forskellige virksomhedstyper ejerledere kan sidde i, samt de skattemæssige konsekvenser der påvirker virksomheder og dermed ejerlederen på forskellige trin. Formålet med afhandlingen er dermed at fremvise hvordan omstrukturering og planlægning kan ændre konsekvenserne for ejerledere i forskellige virksomhedstyper.

Afhandlingens teoriafsnit vil tage udgangspunkt i en række generationsmodeller, der har til formål at give et generelt overblik over de forskellige udgangspunkter, et generationsskifte kan starte i, samt de fordele og ulemper der er tilknyttet disse. Modellerne vil understøttes af relevante afgørelser der vedrøre gældende ret.

Teorien vil ud fra disse generationsskiftmodeller yderligere fremhæve omstruktureringsmodellerne, der findes anvendelige alt efter den situation ejerleder befinder sig i

For at illustrere den praktiske anvendelse af teorien, vedrørende planlægning af et generationsskifte, vil denne afhandling bruge fiktive cases. Dette har til formål at anvende teoriens generationsskiftmodeller, samt omstruktureringsmodeller, og dermed fremvise de skattemæssige konsekvenser der ligger bag en endelig beslutning om generationsskifte, alt efter udgangspunkt og planlægning.

Afhandlingen vil afsluttes med en samlet konklusion, der besvarer problemstillingen *"Hvilke muligheder har ejerleder for at planlægge et generationsskifte af en familieejet virksomhed, og hvilke skattemæssige konsekvenser er der herved?"*

Der vil endvidere foreligge en perspektivering, hvor den gældende lovgivning vedrørende generationsskifte, samt den nuværende samfundsøkonomiske situation diskuteres.

Afgrænsning

Denne afhandling er teoretisk baseret, da der gennem fiktive cases ønskes at belyse mulighederne for omstrukturering, finansiering og succession i forbindelse med overdragelse af en familieejet virksomhed eller selskab. Ydermere behandles der kun generationsskifte i levende live, af virksomheder eller selskaber med én ejerleder.

Der afgrænses fra mulighederne i succession til nære medarbejdere, og ønskes alene at behandle generationsskifte til nærtstående familie. Dette sker ud fra en antagelse om, at de fleste ejerleder ønsker at overdrage til nærtstående familie, hvis dette er en mulighed.

Finansieringen vægtes særligt højt i denne afhandling, da dette ses som udfordring ejerledere og deres nærtstående, ofte skal håndtere.

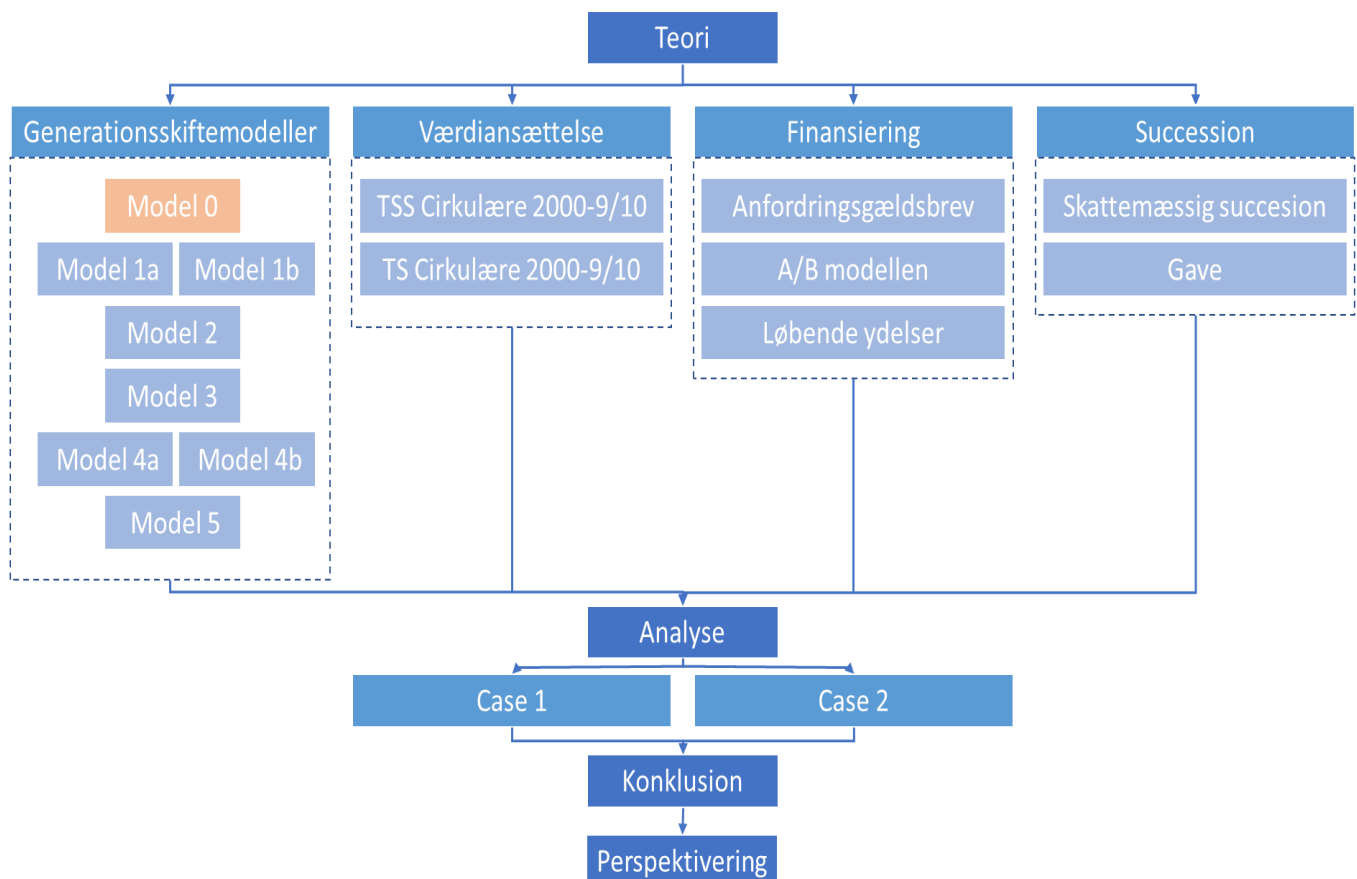
Der vil alene bearbejdes små og mellemstore virksomheder og selskaber alene, og der afgrænses fra bearbejdelse af noterede aktieselskaber. Der tages udgangspunkt i, at de fleste familieejede virksomheder med én ejerleder ikke er noterede aktieselskaber.

Der tages udgangspunkt i at virksomheden eller selskabet ikke besidder et holdingselskab. Dermed ønskes fordelende ved omstrukturering med stiftelse af holdingselskab at belyses. Der vil ikke bearbejdes mulighederne for spaltning og fusion i denne afhandling.

Ved anvendelse af værdiansættelsesmetoder, afgrænses der til TSS-cirkulære 2000-9 og 10. Grundlaget for valget, er at disse metoder har medført en række problemstillinger der ønskes belyst i afhandlingen. Der afgrænses fra at behandle formueskattekursen, da denne ses som en forældet og udgået værdiansættelses metode.

Struktur

Afhandlingens struktur kan ses i *Figur 1: struktur teori, analyse, konklusion og perspektivering*. Teori vil være fordelt på 4 forskellige områder. Succession vedrører kravene til skattemæssige succession og er kombineret med reglerne om gave til nærtstående. Finansiering omhandler 3 forskellige modeller til finansiering af et generationsskifte. Værdiansættelse omhandler værdiansættelse af unoterede aktier, mens generationsskiftemodellerne afslutningsvis belyser forskellige typer af generationsskifte alt efter virksomhedstype. Hertil medtages afvikling af virksomhed som et negativt alternativ til generationsskifte. Analysen består af 2 forskellige cases og udarbejdes ud fra anvendt teori. Afhandlingen vil afsluttes med en konklusion, samt en perspektivering til aktuelle samfundsøkonomiske forhold i dag.

Figur 1: struktur teori, analyse, konklusion og perspektivering

Skattemæssig succession

Hovedprincippet i succession er, at en overdragelse af aktiver ikke udløser skat for ejerleder, men junior i stedet succederer i den latente skat, der hviler på overdragede aktiver. Dermed udskydes skatten til et tidspunkt, hvor junior afstår succederede aktiver eller aktier. Skattebyrden mindskes dermed i overdragelsestidspunktet og derved gør generationsskiftet mindre omkostningsfuldt. Det skal pointeres at der ikke er tale om et skattefrit generationsskifte, kun en udskydelse af skat på overdragelsestidspunktet⁶.

Succession har en klar fordel for ejerleder, da der ikke vil udløses beskatning ved en ved overdragelse af personligt ejede eller i selskabsform drevne virksomhed til junior. Omvendt findes der en ulempe for junior, da junior indtræder i ejerleders skattemæssige forpligtigelse, der hviler på virksomhedens aktiver eller aktier på overdragelsestidspunktet. Juniors indtrædelse i ejerleders skattemæssige forpligtigelse betyder endvidere også, at junior indtræder i anskaffelsestidspunkt, -sum og -hensigt, som ejerleder har ved anskaffelse af aktiver eller aktier.

Konsekvenser for overdrager

De generelle konsekvenser for en overdrager er, at der sker en afståelse af en aktiepost, og at enhver afståelse af aktier, vil medføre beskatning af avancen efter ABL § 30. Dette vil ske, da der vil forekomme en personlig indkomst for overdrageren, og derfor skulle beskattes efter PSL § 8 a. Efter reglerne om succession i KSL § 33 C, vil denne beskatning for overdrager kunne omgås ved anvendelse af ABL § 34, stk. 2., hvis de 4 betingelserne i stk. 1 er opfyldt

Hvis overdrageren kun ønsker at overdrage dele af beholdning af aktier i pågældende selskab i forbindelse med succession, skal det opgøres om aktierne i porteføljen er anskaffet på forskellige tidspunkter efter ABL § 26, stk. 6. Dermed vil den fulde anskaffelsessum for aktierne skulle forholdsvis fordeles for hele aktiebeholdningen i 2 grupper: afstående aktier og aktier overdrager beholder⁷.

⁶ (Olesen, 2017, s. 33 - 34)

⁷ (Olesen, 2017, s. 88)

Konsekvenser for erhverver

Den mest åbenlyse konsekvens for erhverver ligger i begrebet succession. Erhverver indtræder i overdragerens skattemæssige stilling, når generationsskifte er sket ved salg af overdragerens virksomhed jf. ABL § 34, stk. 2 2. pkt. Dermed bliver aktiver ikke opgjort til ny anskaffelsessum ved generationsskifte, men tager i stedet udgangspunkt i anskaffelsessummen og anskaffelsestidspunktet fra overdragerens skattemæssige stilling. Desuden skal det påpeges at succession medfører at erhverver tiltræder i overdragerens næringshensigt. Dermed vil aktiver anskaffet med henblik på næringsvej ikke efterfølgende kunne sælges uden næringsbeskatning. Dette kan gøre sig gældende, hvis overdrager har erhvervet ejendommen som led i sin næringsvej, hvor ejendomme solgt af erhverver efterfølgende, stadig beskattes efter EBL § 1, stk. 2⁸.

Succession kan derudover have konsekvenser for erhverver, hvis der konstateres et efterfølgende tab på succederede aktier jf. ABL § 13 eller § 14, da erhverver ikke kan fratrække dette tab i en eventuel fortjeneste ved overdragelse af aktierne. Dette er en undtagelse til ABL § 13 og § 14, da det sikrer, at overdrager ikke kan udnytte erhververs tab på aktier, når erhverver efterfølgende sælger til tredjemand. Dermed undgås, at overdragelsen alene har til formål at udnytte et efterfølgende tab⁹.

Personkredsen

Den personkreds der kan succederes til, findes i bestemmelsen i KSL § 33 C.

Succession kan benyttes ved børn og børnebørn, samt søskende og søskendes børn. Adoptivbørn og stedbørn ligestilles i denne personkreds jf. 33 C, stk 1, pkt. 2. med virkning fra den 1. januar 2009, blev det også muligt for samlevende at succedere jf. KSL § 33 C, hvis samlevende opfylder kravene i BAL § 22, stk. 1 litra d. samlevende skal ud fra denne bestemmelse have haft fælles bopæl med overdrageren i mindst 2 år før overdragelsen. til personkredsen skal det påpeges, at der kun kan succederes nedadgående retning. F.eks. kan en far ikke succedere en søn, da dette er udenfor personkredsen¹⁰.

⁸ (Olesen, 2017, s. 89)

⁹ (Olesen, 2017, s. 89)

¹⁰ (Olesen, 2017, s. 35)

Gaveafgift og skattepligt

Gaveafgift forekommer når en gavemodtager, modtager en gave eller gaver med en samlet værdi, indenfor et kalenderår, der overstiger det afgiftsfrie grundbeløb jf. BAL § 22. Grundbeløbet udgør i 2020 en samlet værdi på 67.100 kr.

Ved overdragelse med succession, hvor overdrageren enten helt eller delvist, betaler for vederlag for virksomheden, vil det være i form af gave til erhververen. Dermed vil der pålægges en gaveafgift på 15 pct. efter bundfradrag fratrækkes jf. BAL § 26.

I 2019 var gaveafgift på erhvervsaktiver fastsat til 6 pct. med yderlige planlagt nedsættelse til 5 pct. i 2020. Denne nedsættelse blev foretaget af tidligere regering, da formueskattekursen var afskaffet. Den nye regering i 2019 tilbagerullede denne nedsættelse, og erhvervsaktiver blev igen afgiftspligtige til 15 pct.¹¹

¹¹ (C.A.6.2.1, 2020)

Værdiansættelse

Formålet med dette afsnit er at danne overblik over værdiansættelsen af en ejerleders virksomhed, da en retvisende værdiansættelse er nødvendig før generationsskifte kan foretages. Derfor vil der gennemgås de relevante cirkulærer og vejledninger, der kan benyttes til at værdiansætte en personligt ejet virksomhed, samt de unoterede aktier og anparter der kan forekomme heri.

Ved en overdragelse mellem ejerleder og junior skal de aktiver, der efter planerne overdrages værdiansættes. Dette vil ske under planlægningen af omstruktureringen af en ejerleders virksomhed, f.eks. hvis en spaltning indgår i gennemførelse af overdragelsen. Der kan opstå den udfordring, at ejerlederen og junior er interesseforbundne parter, hvilket betyder at værdiansættelsen foretaget ikke nødvendigvis er retvisende. Hertil vil der være krav om en godkendelse af værdiansættelse fra SKAT, som ikke kan godkendes medmindre værdiansættelsen afspejler handelsværdien af de pågældende aktiver, efter SKATs opfattelse¹².

Konsekvensen af at SKAT ikke er enig med værdiansættelsen betyder, at værdiansættelsen tilsidesættes og efterfølgende korrigeres. Når der er tale om en personligt ejet virksomhed eller unoterede aktier eller anparter, foreligger der et problem i værdiansættelse. Dette skyldes at der ikke vil være en sammenlignelig handelsværdi, hvis der ikke er foretaget handler med de pågældende aktiver mellem uafhængige parter. Til at imødekomme dette problem har SKAT udstukket en række værdiansættelsesprincipper. Disse vejledninger og cirkulærer er ikke gennemført på lovgivningsniveau, men skal derimod opfattes som den praksis der ligger bag SKATs værdiansættelsesmetode.¹³

Afslutningsvis skal det nævnes, at det er domstolene, der i sidste ende afgør hvad handelsværdien i den konkrete situation er. Dette sker typisk efter indhentelse af syn og skøn, og et eksempel på dette er f.eks. set i SKM2008.21HR¹⁴.

¹² (Olesen, 2017, s. 18)

¹³ (Olesen, 2017, s. 19)

¹⁴ SKM2008.21HR: Denne sag vedrørte et holdingselskab der solgte datterselskabsaktier til hovedaktionæren og dennes bror til kurs 5. SKAT ændrede værdiansættelsen til kurs 90. Østre landsret og senere Højesteret fastsatte kursen til 42, efter der var indhentet syn og skøn.

TSS-cirkulære 2000-09: værdiansættelse af noterede aktier og anparter

Som grundprincip skal værdien af noterede aktier og anparter fastsættes til handelsværdien. Dette er, så længe handelsværdien kendes, i tilfælde hvor aktierne har været omsat ligetil. Er dette ikke tilfældet, kan værdiansættelsen foretages med hjælpereglerne i TSS-cirkulære 2000-09. Som tidligere beskrevet er hjælpereglerne kun vejledende, og de kan dermed ikke anvendes på lovgivningsniveau.

Som udgangspunkt skal aktiernes værdi fastsættes efter selskabets indre værdi, baseret på de seneste 3 regnskabsår. Fremgangsmåde til at finde den indre værdi sker ved, at finde summen af værdierne af de enkelte aktivposter, fratrukket de relaterede passiv/gældsposter, tillagt goodwill. Der forekommer hertil enkelte korrektioner til denne udregning, i en række regnskabsposter. Korrektionerne fremgår i **pkt. 2** i cirkulæret og er beskrevet nedenfor¹⁵.

Fast ejendom: regnskabsposter vedrørende fast ejendom erstattes med den seneste offentlige ejendomsvurdering. Dette sker på baggrund af, at der kan være foretaget nedskrivninger på denne type aktiv, og at regnskabsposterne dermed ikke afspejler den reelle handelsværdi. Hvis der er tilknyttet ombygningsudgifter, der ikke indgår i ejendomsvurderingen, skal disse tillægges. Findes der udenlandske ejendomme medregnes disse i den bogførte værdi.

Associerede selskaber: forekommer der associerede og tilknyttede selskaber opgøres disse til deres handelsværdi. Hertil benyttes hjælpereglerne fra TSS-cirkulære 2000-09 og -10 efter behov.

Goodwill og andre immaterielle aktiver: værdiansættelse af goodwill sker efter hjælpereglerne i TSS-cirkulære 2000-10, også kendt som cirkulære nr. 44 af 28. marts 2000. Dette vil særskilt beskrives i efterfølgende afsnit.

Udskudt skat: den beregnet skat (netto) medregnes og bliver reguleret med hensyn til de ovenstående korrektioner af regnskabsposter.

¹⁵ (TSS-cirkulære 2000-09, 2000)

Andre forhold: hvis der findes en bogført værdi af egne aktier, medtages denne værdi ikke i beregningen af den indre værdi. Ved beregning af aktiekursen, reduceres den nominelle aktiekapital, med tilsvarende andel af egne aktier.

Ud fra **pkt. 3** i vejledningen, kan der findes fravigelse af hjælpereglen. Dette gør sig gældende når et resultat i sin helhed eller i enkeltposter, fremfundet ved brug af hjælpereglen, vil afvige fra den reelle handelsværdi. Dette kan ske når en anden fremgangsmåde vil give en mere retvisende handelsværdi¹⁶.

Dermed er der en undtagelse til hjælpereglerne i hjælpereglerne selv. Her fremkommer den usikkerhed ejerlederen kan stå i, med hensyn til hvorvidt den udregnet handelsværdi er reel, og om hvorvidt SKAT kan acceptere værdiansættelsen, udregnet på baggrund af SKATs egne værdiansættelsesprincipper¹⁷.

TSS-cirkulære 2000-10: værdiansættelse af goodwill

Dette cirkulære benyttes vejledende til at fastsætte handelsværdien af goodwill, når der handles mellem interesseforbundne parter. Dette gør sig særligt gældende i denne afhandling, da der alene bearbejdes situationer hvor ejerleder ønsker at overdrage til nærtstående parter.

Pkt. 3

Beregningsmodellen i pkt. 3 af cirkulæret benyttes som en standardiseret beregningsmetode, til at beregne goodwill i en situation hvor der ikke er en branchekutyme at tage udgangspunkt i. Det skal understreges, at den beregnede goodwill ud fra denne model kun er vejledende, og derfor kan kræve korrektioner for at give en mere retvisende handelsværdi. Der kan eksempelvis være situationer, hvor goodwill er beregnet til en negativ værdi, men antages reelt at være positiv, da en uafhængig tredjemand er villig til at betale denne goodwill.

Beregningsmodellen

De nødvendige tal for at beregne goodwill efter denne model, er de regnskabsmæssige resultater før skat, fra de seneste 3 regnskabsår. I tilfælde hvor

¹⁶ (TSS-cirkulære 2000-09, 2000)

¹⁷ (Olesen, 2017, s. 21)

der ikke kan findes et årsregnskab, benyttes indkomsttallene fra de seneste 3 år, der er indberettet til SKAT.¹⁸

Det antages, at der er aflagt regnskab efter årsregnskabsloven, og denne afhandling vil derfor ikke inkludere vejledningen til benyttelse af indkomsttal.

Før resultaterne fra årsregnskabet kan indgå i beregningen skal der foretages en række korrektioner, som fremgår nedenfor

- Minus: ikke udgiftsført løn til medarbejdende ægtefælle
- Minus: finansielle indtægter
- Minus: finansielle udgifter
- Plus/minus: ekstraordinær poster
- Plus: afskrivninger på tilkøbt goodwill

Når disse korrektioner er foretaget, kan der findes det vægtede gennemsnit af resultatet. Dette har til formål at finde den vægtede gennemsnitsindtjeningsevne. Her vægtes det seneste års korrigerede resultat tungest, og ganges med 3, det andensidste ganges med 2 og det sidste med 1. Herefter deles summen med 6 og dermed opnås den vægtede gennemsnitsindtjeningsevne¹⁹.

Udviklingstendensen er det næste, der behandles. Dette begreb dækker over den konstante udvikling (positiv/negativ) i ejerlederens virksomhed, som enten tillægges eller fratrækkes gennemsnitsindtjeningsevne. Udviklingstendensen er udregnet ved at kigge på 2 udviklingsperioder, fra år 1-2 og 2-3. Resultatet fra år 1 fratrækkes resultatet i år 3 og divideres med 2.

Hvis der er tale om overdragelse af en personligt ejet virksomhed, skal der tages højde for driftsherreløn. Derfor fratrækkes der som mindst 250.000 kr. og højst 1.000.000 kr. som driftsherreløn.²⁰

Før goodwill kan fastsættes skal der inddrages forrentning af aktiver og goodwill. Forrentning af alle ikke driftsfremmende aktiver fra seneste balance fratrækkes. Driftsfremmende aktiver er f.eks. likvide midler, obligationer, bogført tilkøbt goodwill

¹⁸ (TSS-cirkulære 2000-10, 2017)

¹⁹ (Pedersen, 2017, s. 86)

²⁰ (Pedersen, 2017, s. 87)

og pantebreve. Forrentningsprocenten fastsættes til 3 pct. plus den gældende kapitalafkastsats for overdragelsestidspunktet.

Til beregning af forrentning af goodwill, benyttes kapitaliseringsfaktoren.

Kapitaliseringsfaktoren er en kombination af forventning til afkast på goodwill, samt det pågældende goodwills levetid. Beregning af denne sker ved at benytte den gældende kapitalafkastsats plus 8 pct. Den gældende kapitalafkastsats er for 2019 beregnet til 0 pct., og kapitaliseringsfaktoren er derfor 8 pct. for 2019²¹.

Goodwills levetid er ikke fast, og kan derfor skulle justeres for at passe på en given situation. Der fremgår en række eksempler i cirkulæret vedrørende hvilke type produkt virksomheden leverer. Er produktet unikt vil goodwill have en lang levetid, mens det modsatte gør sig gældende hvis produktet er standardiseret. Et standardiseret produkts goodwill har en levetid på 7 år. Dette gjorde sig gældende i SKM2002.50.LSR²².

Håndværksvirksomheder kan derfor antages at have goodwill med kortere levetid, da en eventuel køber i løbet af kortere tid, kan opbygge en virksomhed med tilsvarende goodwill.

Cirkulæret give i pkt. 4 yderlige eksempler på elementer der kan have betydning for værdiansættelsen af goodwill. Disse kan ses nedenfor.

- *”Velbegrundede forventninger til fremtiden, evt. baseret på indgåede aftaler om fremtidige ydelser.*
- *Udviklingen fra afslutningen af sidste regnskabsperiode til tidspunktet for overdragelsen.*
- *Situationer, hvor indehaver(e) eller medarbejdere med afgørende indflydelse på virksomhedens indtjening ikke følger med virksomheden.*
- *I tilfælde, hvor virksomhedens indtjening udelukkende eller i det væsentlige er baseret på én eller ganske få meget store kunder, vil*

²¹ (TSS-cirkulære 2000-10, 2017)

²² SKM2002.50.LSR: A/S A klaget over at SKAT havde fastsat A's goodwill til at have en levetid på 25 år, mens A/S A's revisor havde fastsat den til 5 år. dette betød at SKAT værdiansættelse var 2.5 gange større end A/S A's værdiansættelse. Virksomheden beskæftiget sig med markedsføring og salg af tilsluttede teglværkers produkter. Landsretten fandt at de pågældende produkter nærmest har karakter af standardvarer og at levetiden på goodwill passende kunne ansættes til 7 år.

beregningsmodellen være mindre anvendelig. Der bør således ske et nedslag som udtryk for den usikkerhed, der er forbundet hermed.

- *Hvis virksomhedens indtjening i de foregående år har været påvirket af store éngangsindtægter- eller udgifter herunder f.eks. betydelige forsknings- og udviklingsudgifter, ekstraordinært store debitortab eller ekstraordinært store finansielle indtægter eller udgifter.” (TSS-cirkulære 2000-10, 2017) (TSS-cirkulære 2000-10, 2017)*

Disse eksempler giver et godt indblik i hvor vejledende cirkulæret reelt er, da der findes mange undtagelsesregler til udregningen af goodwill.

Finansiering af generationsskifte

Dette afsnit har til formål at belyse mulighederne for finansiering af et generationsskifte. Dette er hovedsageligt med henblik på finansieringsmulighederne for junior, da en ejerleder ikke nødvendigvis kan/vil finansiere hele generationsskiftet fuldt ud.

Hertil vil der medtages de muligheder, der vedrører brug af selve virksomhed eller selskab, i forbindelse med finansiering af generationsskiftet. De inkluderede finansieringsmuligheder ses nedenfor:

- **Anfordringsgældsbrev**
- **A/B Model**
- **Løbende ydelser**

Alternativet til disse finansieringsmuligheder er, at junior selv har midler til at finansierer generationsskiftet eller er kreditværdig til at optage et banklån.

Anfordringsgældsbrev

Ved et rentefrit eller lavt forrentet lån, vil debitor selvsagt opnå en rentefordel, sammenlignet med et normalt lån. Da denne type lån optages inden for gaveafgiftskredsen, vil der ikke være hjemmel i boafgiftsloven til at foretage gaveafgift af rentefordelen. Dermed kan denne type lån benyttes i forbindelse med generationsskifte, hvis den yngre generation ikke har likvide midler til at finansierer overdragelsen²³.

²³ (Olesen, 2017, s. 55 - 57)

Kendetegnet ved et anfordringslån, er at det kan opsiges helt eller delvist af kreditor eller debitor med en kort frist på højst 14 dage. Hvis der ikke er aftalt en betalingstid, er debitor forpligtiget til at betale, når kreditor forlanger dette. Debitor er ligeledes berettiget til at betale til enhver tid. Fordelen ved anfordringslånet for låntageren er, at det ikke medfører gaveafgiftspligt eller indkomstskattepligt.

Det vil ved anfordringslån være muligt at anvende det afgiftsfrie gavebeløb i BAL § 22, stk. 1 på 67.100 kr., til at nedskrive gæld på lånet. Man skal dog være opmærksom på, at udstedelsen af anfordringsgældsbrevet ikke fastlægger en aftale om årligt at anvende det afgiftsfrie gavebeløb. Hvis der gives et sådan løfte fra kreditor ved udstedelsen, vil det fulde lån anses som en gave og dermed udløses gaveafgift for det år lånet udstedes²⁴.

Ligeledes skal der være opmærksomhed på, at en omlægning af lån kan medføre gaveafgift efter kursgevinstloven. Dette er set i SKM2003.545.LR²⁵.

A/B modellen

Finansieringen af en overdragelse af aktier i forbindelse med et generationsskifte, kan laves ved opdeling af aktier i aktieklasser. Der vil her være tale om A-aktier med større stemmeret og B-aktier uden/eller med mindre stemmeret. A-aktier ejes af ejerleder, og der vil hertil være tilknyttet en forlods udbytte, ud fra et givent beløb og/eller periode. Hermed skal det forstås at A-aktier alene har ret til udbytte. B-aktierne skal købes eller tegnes af junior. A-aktierne vil have en større markedsværdi, da disse har den tilknyttede forlods udbytte. Dermed vil B-aktierne være en billigere indgang til medejerskab af et selskab og derfor lette finansieringsbehovet for junior²⁶.

Selve udbytte retten kan indgå, som betaling for B-aktierne. I det tilfælde er det afgørende at forlods udbytte retten tilknyttet A-aktierne, svarer til handelsværdien på de overdragede B-aktier. Til beregning af handelsværdien af selskabet kan TTS-cirkulære 2000-9 og 2000-10 anvendes.

²⁴ Juridisk vejledning fra SKAT (C.A.6.1.7)

²⁵ SKM2003.545.LR: denne sag vedrørte en skatteyder, som ønskede at gøre 2 forrentede anfordringslån af 1 mio. hver, rentefrie. Lånene var udstedt til skatteydernes niece. Lånene blev anset som indfriet og der blev stiftet 2 nye rentefrie fordringer, hvor der blev opgjort en kursgevinst for niecen og et kurstab for skatteyder.

²⁶ (Pedersen, 2017, s. 162 - 163)

A/B modellen er ikke fastsat ved lov, men er i stedet opstået igennem retspraksis. Dermed har retsafgørelser igennem årene været med til at fastsætte hvordan modellen kan anvendes. Ved brug af A/B modellen vil det altid være fornuftigt at ansøge om et bindende svar fra SKAT, inden modellen anvendes.

Løbende ydelser

Ved et generationsskifte kan finansieringsbyrden for junior lettes gennem løbende ydelser. En løbende ydelse er en aftale omkring, at ejerleder får en procentmæssig andel af selskabets overskud eller omsætning igennem en bestemt periode aftalt forinden generationsskiftet.

Der vil per definition af løbende ydelse være en usikkerhed om enten ydelsens varighed eller den enkelte ydelses størrelse, netop fordi det er baseret på en procentvis andel af virksomhedens, eller selskabets, overskud eller omsætning. Hertil er det afgørende at ydelsen løber ud over den bestemte periode, hvilket betyder at en eller flere ydelser opgøres og forfalder efter aftaleårets udløb.

Kravet til at benytte løbende ydelser er, at minimum en af parterne (junior eller ejerleder) er enten fuldt skattepligtig (KSL § 1) eller begrænset skattepligtig i Danmark (KSL § 2 stk. 1, nr. 4)²⁷ når denne finansieringsmodel til generationsskiftet ønskes benyttet jf. LL § 12B, stk. 10. Efter LL § 12B sikres det, at der ikke sker dobbeltbeskatning²⁸.

Ved løbende ydelser skal der fastlægges en kapitaliseringsværdi. Det betyder, at der skal opgøres en nutidsværdi efter forventning til fremtidige nominelle ydelser, samt en tilbagediskontering af disse ydelser efter en fastsat rente. Hvis ejerleder og junior ikke selv aftaler en rente, kan de anvende den gældende kapitalafkastningssat jf. VSL § 9, tillagt et risikotillæg på 5 pct. Tillæget på 5 pct. er opgjort på baggrund af det generelle renteniveau i Danmark tillagt den usikkerhed, der er tilknyttet en løbende ydelse. Kapitalafkastsatsen er ikke kendt for 2020, og derfor tages der udgangspunkt i 2019, hvor den var 0 pct²⁹.

²⁸ Juridisk vejledning fra SKAT (C.C.6.8.1)

²⁹ Juridisk vejledning fra SKAT (C.C.6.8.3)

Skattemæssige konsekvenser

Ved anvendelse af løbende ydelser, i forbindelse med en overdragelse, vil der fremkomme en række skattemæssige konsekvenser for ejerleder og junior.

For ejerleder af selskabet vil der laves en avanceopgørelse. Den kapitaliserede værdi af de løbende ydelser vil her skulle indgå sammen med en eventuel avancebeskatning. Junior skal anvende den kapitaliserede værdi som anskaffelsessum i forbindelse med overdragelsen. Begge parter skal føre en saldo, hvori den kapitaliserede værdi indgår, som løbende falder i takt med ydelser overgår fra junior til ejerleder jf. LL 12 B stk. 3.³⁰

Den kapitaliserede værdi vil for ejerleder indgå i avanceopgørelsen, hvilket betyder, at der ikke sker beskatning, så længe der er en positiv værdi. Først i det tilfælde værdien bliver negativ, vil de løbende ydelser have oversteget den beregnede kapitaliserede værdi. I det tilfælde vil det negative beløb skulle medtages til ejerleders skattepligtige indkomst. Hertil vil eventuelle efterfølgende ydelser være medtage fuldt ud, som skattepligtig indkomst for ejerleder jf. LL § 12B, stk. 4, pkt. 2 og 3. I det tilfælde at ydelserne stopper før saldoen er negativ vil tabt kapitaliseret værdi, være fradragsberettiget jf. § 12B stk. 4, pkt. 4.

Det modsatte gør sig gældende for junior. Junior vil ikke kunne foretage fradrag så længe saldoen er positiv jf. LL § 12B, stk. 5, pkt. 1. Hvis saldoen får en negativ værdi, kan junior foretage fradrag i skattepligtig indkomst, samt de eventuelle efterfølgende år, hvor ydelser foretages, jf. LL § 12B, stk. 5, pkt. 2 og 3. Hvis saldoen ikke bliver negativ indenfor de foretagede ydelser, vil slutsaldoen ikke skulle medregnes i juniors skattepligtige indkomst. Som modsvar til dette vil værdien af slutsaldoen nedsætte anskaffelsessummen jf. LL § 12B, stk. 5. Dermed sker der først beskatning, ved salg af kapitalandelene, der indgår i aftalen om løbende ydelser.

Beskatning og fradrag, i forbindelse med løbende ydelser, opgøres som kapitalindkomst jf. PSL § 4, nr. 15.

Denne finansieringsmodel kan anvendes i kombination med, at virksomheden eller selskabet overdrages som gave. Dermed kan der anvendes gaveafgiftsgrundlaget.

³⁰ (LL, 2019)

Hvis junior under de løbende ydelser bliver insolvent eller går konkurs, og dermed ikke kan betale de løbende ydelser, må aftalen om løbende ydelser opsiges.

Generationsskiftemodeller

Fremgangsmåden ved valg af en af de præsenterede generationsmodeller, er at der først og fremmest skal tages stilling til virksomhedens økonomi. Hvis der er tale om en virksomhed med meget lav indtjening uden mulighed for forbedring, vil det som regel ikke være hensigtsmæssigt at fortage et generationsskifte. Er virksomheden derimod større med en høj indtjeningsevne, vil et generationsskifte være muligt og muligvis kræve en omstrukturering for at optimere forholdene for skiftet.

Når de økonomiske forhold er på plads, skal det undersøges hvordan virksomheden og ejerforholdene er struktureret. Generationsskiftemodellerne afhænger nemlig af, hvordan virksomheden og ejerforholdene er struktureret. Model 1 og 2 tager udgangspunkt i, at virksomheden er personligt ejet. Er virksomheden drevet i selskabsform startes der i model 3; mens model 5 præsenterer mulighederne for virksomheder ejet gennem holdingselskab. Disse modeller danner et overblik over mulighederne ved et ejerskifte, samt de muligheder en omstrukturering af den pågældende virksomhed kan give i ejerskiftesituation. F.eks. kan det være fordelagtigt for ejerleder og junior, at omdanne en personligt ejet virksomhed til et selskab, inden der påbegyndes et generationsskifte. Ejerleder er derfor ikke låst til en enkelt model, men kan omstrukturere sig til bedre forhold.

Ud over økonomi og struktur, skal model også vælges ud fra tidshorisont samt de familiemæssige forhold i det enkelte generationsskifte. Endvidere er der en lang række andre faktorer der kan have indflydelse på valget af model. Heriblandt, men ikke afgrænset til, branche, forventninger til fremtiden køber og sælgers økonomiske forhold, skattemæssige forhold, virksomhedens afhængighed af tidligere ejer samt den risiko køber træder ind i ved overdragelse mv³¹.

Model 0: Afvikling

Denne model skal ses som alternativet, hvis der ikke skal foretages et generationsskifte eller salg af virksomhed. Modellen er nummervet 0, da dette er alternativet til de efterkommende modeller og er et muligt negativt udfald, når der ikke foretages eller er planlagt et generationsskifte.

³¹ (Skatteministeriet, 1999)

Generelt om afvikling

Afvikling af virksomhed kan være det mest hensigtsmæssige, hvis et generationsskifte ikke er en mulighed. Modellen er nummergivet 0, da dette er et alternativ, hvis en ejer af privatejet virksomhed eller 100 pct. ejet A/S, ikke kan/vil foretage et generationsskifte. F.eks. hvis senior (A) ikke er i stand til at foresætte driften af sin virksomhed, og barn (B) ikke ønsker at overtage virksomheden ved generationsskifte. Konsekvenserne af en afvikling er, at der vil være et tab af arbejdspladser, kapital samt mulig viden i virksomheden. Derudover vil aktiver i virksomheden skulle afhændes til likvidationsværdi. Ejeren af virksomheden kan derfor kunne ende med at lide personlige og økonomiske tab under en afvikling³².

En afvikling gennem opløsning vil kunne ske gennem tvang, erklæring eller et likvidationsbo. Tvangsopløsning vil ikke indgå i denne model, da dette ikke kan være et valg fra ejers side, men en beslutning taget af Erhvervsstyrelsen. Den anvendte lovgivning findes i selskabsloven kapital 14 vedrørende kapitalselskabers opløsning³³.

Opløsning ved erklæring

Opløsning ved erklæring kan findes i selskabsloven § 216. Heri findes de risici og krav en virksomhedsejer påtager sig ved en opløsning ved erklæring. Kravene er, at ejer selv foretager en realisation af virksomhedens aktiver og afvikler alle udestående gældsforpligtelser, og herefter afgiver en erklæring til Erhvervsstyrelsen, der påviser at alt gæld, forfalden og uforfalden er betalt. Hertil skal SKAT afgive en erklæring der erkender, at alle skatte- og afgiftskrav i virksomheden er opgjort efter § 216, Stk. 2.

Der forelægger en risiko for ejer, da ejer hæfter solidarisk og ubegrænset for al gæld, der eksisterede på tidspunktet for erklæringen efter § 216, stk. 3. Dermed skal ejer inden en opløsning sikre ved en erklæring, at virksomhedens værdi overstiger de krav der opstår under en eventuel opløsning ved erklæring³⁴.

Opløsning ved likvidationsbo

Hvis virksomhedsejer ikke ønsker at påtage sig den risiko, der kan forelægge ved opløsning ved erklæring, er et likvidationsbo en bedre løsning. Efter selskabsloven § 217 skal generalforsamlingen efter simpelt flertal beslutte at virksomheden skal

³² (Pedersen, 2017, s. 187 - 190)

³³ (SL, 2019)

³⁴ (SL, 2019)

afvikles, men det antages i dette tilfælde at ejerlederen af virksomheden sidder med denne beslutning alene. Herefter skal der findes en eller flere likvidatorer, som skal overtage afviklingen af virksomheden efter § 218.

Likvidator overtager herefter ledelsen af virksomheden og har til rolle at afvikle virksomheden. Den hidtidige ledelse kan godt træde i rolle som likvidator, så længe der ikke er et spørgsmål om inhabilitet. Derfor vil det ikke være en mulighed for en ejerleder at være likvidator for egen virksomhed, da der forelægger en stærk økonomisk interesse i det efterfølgende overskydende provenu.

Når beslutningen om likvidation er fastlagt skal det ifølge § 220 anmeldes til Erhvervsstyrelsen senest 2 uger efter beslutningen. Herefter skal alle kendte kreditorer opfordres til at anmelde deres krav, inden 3 måneder er gået fra offentliggørelsen af likvidationen af virksomheden efter § 221. Efter fristen er udløbet, kan likvidationsboet blive optaget til afslutning, hvilket sker på baggrund af et likvidationsregnskab udarbejdet af virksomhedens revisor. Alt overskydende provenu overgår herefter til virksomhedsejeren/kapitalejerne, og virksomheden slettes fra erhvervsstyrelsen register efter § 224 stk. 1 - 2³⁵.

Model 1a: Overdragelse af personlig virksomhed

Forudsætningerne for denne model er, at en ejerleder (A) af en personlig virksomhed ønsker at overdrage til junior (B), og at denne overdragelse ikke sker løbende. Modellen tager udgangspunkt i aktieavancebeskatningsloven § 34 vedrørende familieoverdragelse med succession³⁶, og at betingelserne i boafgiftsloven § 22, stk. 1 litra d. omkring afgift af gaver til nær familie er opfyldt³⁷.

Når forudsætningerne er på plads, vil planlægningsfasen for generationsskiftet igangsættes. I denne model vil generationsskiftet skulle foregå på én gang, dermed vil hele virksomheden, samt fast ejendom, overdrages i en samlet del.

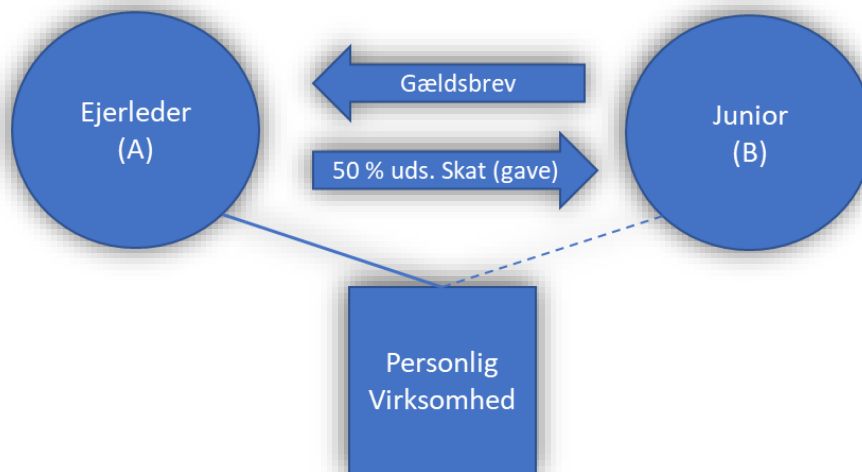
Finansieringen af generationsskifte vil ske ved, at ejerleder (A) vil overdrage virksomheden til junior (B) ved brug af skattemæssig succession. Dermed vil der ikke udløses skat af de avancer, der sker ved et realiseret salg. Junior (B) vil overtage den

³⁵ (SL, 2019)

³⁶ (ABL, 2016)

³⁷ (BAL, 2015)

latente skat på ejerleders (A) aktiver, og til gengæld modtage, hvad der svare til 50 pct. af den udskudte skattebyrde som gave. Restoverdragelsessummen kan finansieres gennem gældsbrief eller som yderligere gave eller en kombination af disse³⁸. Illustreret nedenfor i *Figur 2: Model 1a*.

Figur 2: Model 1a, finansiering af overdragelse

De **juridiske aspekter** vedrørende denne model vil være en købskontrakt, der beskriver vilkårene for handlen herunder de aktiver, der indgår i overdragelsen, samt købesummen der er fastlagt og hvordan denne betales. Endvidere vil der også indgå et skøde vedrørende fast ejendom. Hvis ejerleder (A) har forskellige tilladelser/koncessioner, skal disse også overføres til junior (B), for at virksomheden kan forsætte sin daglige drift.

Omkostninger til det offentlige vil bestå af gaveafgift på 15 pct.. Da generationsskifte sker inden for familien vil stempelomkostninger vedrørende fast ejendom kunne modregnes i gaveafgiften. Stempelomkostning på skøder på fast ejendom er 1,2 pct. og 1 promille af andre aktiver bortset fra varelager Eventuelt kreditor- og debitorskifte angående pantebreve skal tinglyses til en fast afgift på 1.660 kr³⁹. Derudover vil der være en afgift i forbindelse med tinglysning af ejerskiftet

³⁸ (Pedersen, 2017, s. 190 - 191)

³⁹ (Pedersen, 2017, s. 191)

af fast ejendom efter tinglysningsafgiftsloven § 4⁴⁰. Denne afgift består af et fast beløb på 1.660 kr og 0,6 pct. af afgiftsgrundlaget.

Fordelene ved denne model er, at generationsskifte kan foretages med succession. Dermed udskydes beskatning for junior (B), der anses for at have købt aktiver til samme pris, på samme tidspunkt, og i samme hensigt som ejerleder (A). Gaveafgiften vil derudover kunne reduceres delvist pga. passivposten.

Ulemperne ved overdragelse af personlig virksomhed ved succession på en gang, er at junior (B) bliver fastlåst i virksomheden, da et videresalg inden for en kortere periode vil udløse den udskudte skat, som så skal betales. Derudover vil der kræves en tilstrækkelig likviditet af junior (B) før overdragelsen, der skal betale gaveafgiften på 15 pct. fratrullet det årlige gavefradrag. Dette kan være en barriere for generationsskiftet, især hvis virksomheden fastslås til en høj handelsværdi, hvor gavefradraget udgør en ubetydelig størrelse.

Ulemperne for ejerlederen (A) kan være, at et eventuelt efterfølgende tab på restkøbesummen, ikke er fradragsberettiget. Derudover kan der ikke succederes i opsparet virksomhedsoverskud, ved generationsskifte i levende live⁴¹.

Model 1b: Løbende overdragelse af personlig virksomhed

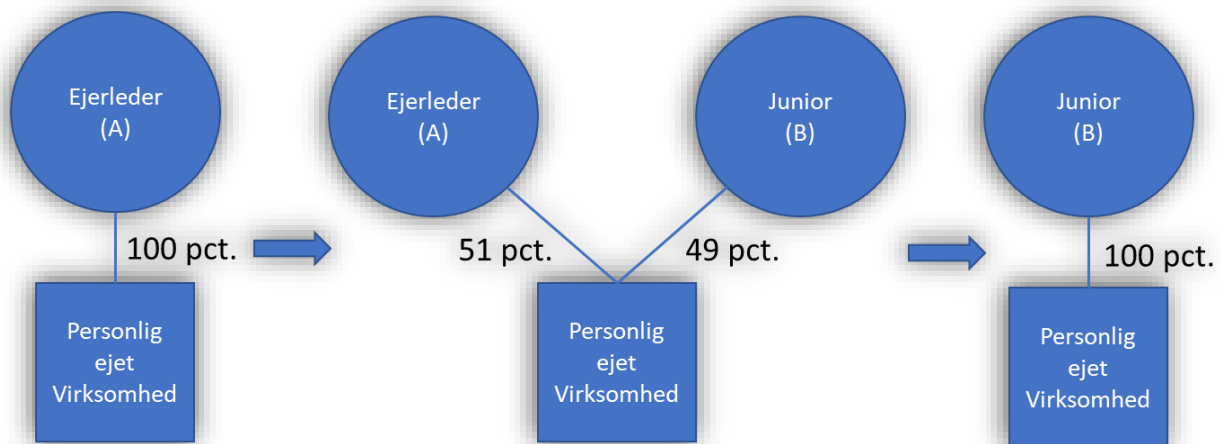
Forudsætningerne for at en løbende overdragelse er de samme som i Model 1a

Hvis der ønskes en løbende overdragelse af personlig virksomhed, skal det først og fremmest fastlægges hvor lang perioden for generationsskiftets gennemførelse skal være. I dette afsnit vil der tages udgangspunkt i en 3-årig overdragelse af virksomheden fra ejerleder (A) til junior (B).

⁴⁰ (TAL, 2019)

⁴¹ (Pedersen, 2017, s. 192)

I Figur 3: Model 1b, overblik over overdragelse nedefor, ses en model over de trin virksomheden skal gennemgå for virksomhedsoverdragelsen.

Figur 3: Model 1b, overblik over overdragelse

Ejerleder skal i første trin af overdragelsen planlægge, hvordan overdragelse skal ske. Herefter følger en løbenende periode, hvor junior (B) kan oplæres i at drive virksomheden, mens junior (B) overdrages mere og mere af virksomheden. Til sidst vil junior (B) være parat til at fuldt ud fuldt ud succedere ejerleder (A).

Finansiering af en løbende overdragelse kan lette byrden for junior (B), da aktiver overdrages i mindre portioner. Som i model 1a, vil overdragelse ske med skattemæssig succession, så der ikke udløse skat ved salget af virksomheden, men junior (B) overtager i stedet den latente skat på ejerleders (A) aktiver, mod at modtage en gave, tilsvarende halvdelen af den udskudte skat.

Restoverdragelsessummen sker på gældsbrev eller som yderlig gave eller kombination af disse.

De Juridiske aspekter vedrørende en løbende overdragelse vil være de samme som i model 1a, dog skal der aftales og udarbejdes en interessentskabsaftale, da junior (B) under løbende overdragelse og løbende bliver medejer af virksomheden. Derfor skal der tages stilling til fordelingen af overskud, arbejdsforpligtelser, overgang af interessentskabsandele m.v. Ejerleder (A) og junior (B) skal derfor have udarbejdet hvordan virksomhedens daglige drift skal foresætte under den løbende overdragelse, samt hvor store dele virksomheden, der skal overdrages hvornår i generationsskiftets forløb.

Omkostninger til det offentlige vil være de samme som i model 1a

Fordelene er de samme som i model 1a, da der stadigvæk foretages overdragelse med succession, men der er dog en række yderligere fordele ved en løbende overdragelse. Da overdragelsen sker løbende, vil ejerleder (B) kunne videregive erfaring til junior (A) løbende, mens ejerleder (B) nedtrapper sit ansvar i virksomheden. Derudover vil juniors (B) omkostninger fordeles ud over en længere periode, hvilket kan gøre finansieringen af generationsskiftet mere overkommeligt. Hvis erhverver (B) har oprettet en etableringskonto vil der være mulighed for at anvende denne.

Ulemperne inkluderer, at der forelægger højere omkostninger ved en løbende overdragelse. Derudover kræver en løbende overdragelse en stor grad af samarbejde mellem ejerleder (A) og junior (B), da begge parter vil være interessenter i virksomheden under generationsskiftet⁴².

Model 2: Virksomhedsomdannelse

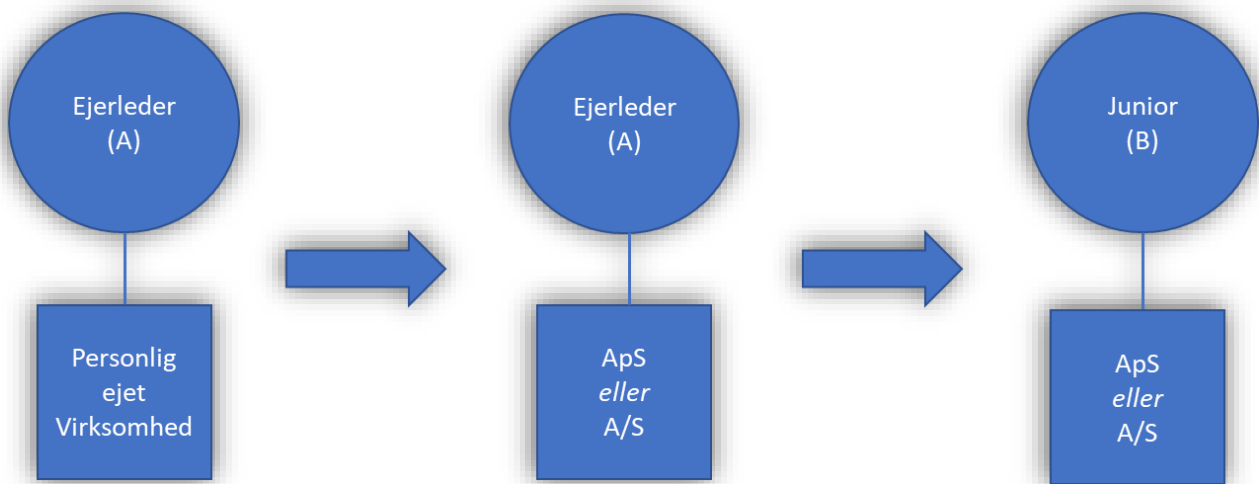
Forudsætningerne for virksomhedsomdannelse er at ejerleder (A) og dens virksomheden opfylder betingelserne vedrørende VOL § 2, da det mest hensigtsmæssige i det fleste tilfælde er en skattefri virksomhedsomdannelse. Herefter skal virksomheden omdannes til et aktie- eller anpartsselskab ifølge virksomhedsomdannelsesloven⁴³. Virksomhedsomdannelsen finansieres gennem nettoaktiverne, i ejerleders (A) private virksomhed, der benyttes som betaling for anparterne i det nystiftede selskab. Eventuelt opsparet overskud efter virksomhedsordningen kan overføres til selskabet. Det skal altså påpeges at selskabet succederer i ejerleders (A) skattemæssige stilling og at omdannelsen sidestilles med et salg.

Når den private virksomhed (eller interessentskab) er omdannet til et selskab, vil overdragelsen af selskabet igangsættes. Denne model tager udgangspunkt i at hele selskabet overdrages på en gang. Dog vil virksomhedsomdannelsen også give mulighed for direkte benyttelse af model 3, 4a og 4b. Til at danne overblik over

⁴² (Pedersen, 2017, s. 193 - 194)

⁴³ (VOL, 2015)

overdragelsen er modellen illustreret nedenfor i *Figur 4: Model 2, virksomhedsomdannelse med efterfølgende overdragelse*.

Figur 4: Model 2, virksomhedsomdannelse med efterfølgende overdragelse

Selve overdragelsen vil ske med skattemæssig succession og **finansieres** som i Model a1. **Juridisk set** skal der laves laves en aktieoverdragelsesaftale med fastlæggelse af købesummen, hvordan denne betales, samt øvrige vilkår som betingelser, erklæringer fra sælger, omkostninger mm.

Fordelende ved denne model er den skattefrie omdannelse der kan foretages, og at overdragelser af anparter er lettere end overdragelse af en personligt ejet virksomhed. Endvidere kan det være relevant at et opsparet overskud efter virksomhedsordningen kan overføres til selskabet. Da virksomheden herefter ikke drives i personligt regi, vil ejerleder (A) og junior (B) ikke skulle hæfte ubegrænset og solidarisk.

Der findes ikke væsentlige **ulemper** ved denne model, ud over de sædvanlige ejerskifteomkostninger vedrørende overdragelse af fast ejendom. Hertil skal det tilføjes, at der skal tages stilling til alle fordele og ulemper ved drift i selskabsform frem for i personligt regi, da dette påvirker juniors (B) fremtidige drift efter overdragelsen⁴⁴.

⁴⁴ (Skatteministeriet, 1999)

Model 3: Overdragelse af driftsaktivitet fra selskab

I visse tilfælde kan det være mere hensigtsmæssigt, for både ejerleder (A) og junior (B), kun at foretage overdragelse af driftsaktiviteter fra ejerleders (A) selskab. Denne model beskriver mulighederne og de økonomiske fordele ved en sådan overdragelse.

Forudsætningerne for denne model er, at junior (B) ejer eller nystifter et selskab (ApS eller A/S) for at ejerleder (A) kan overdrage driftsnødvendige aktiver og passiver samt eventuel goodwill, til juniors (B) selskab. Det tilbagestående i ejerleders (B) selskab vil være alt kapital, der ikke vedrører de driftsnødvendige aktiver, heriblandt likvider og værdipapirer. Se *Figur 5: Model 3, overdragelse af drifts-aktiver/passiver samt goodwill*.

Figur 5: Model 3, overdragelse af drifts-aktiver/passiver samt goodwill

Finansieringen af denne generationsskiftemodel vil være mindre krævende end tidligere nævnte modeller. Dette skyldes at juniors (B) afgifts- og skattegrundlag alene baseres på de aktiver, der overdrages for at selskabet kan forsætte den daglige drift. Endvidere vil junior (B) opnå en skattemæssig afskrivningsret på de afskrivningsberettigede aktiver.

Hvis junior (B) ikke ejer et ApS, vil dette skulle stiftes. Kravene hertil kan findes i selskabsloven, og vedrøre blandt andet et krav i § 33 om at der skal være indbetalt

25 pct. af selskabskapitalen, hertil minimum 40.000 kr.⁴⁵. Finansieringen af dette kan foregå ved, at ejerleder (A) giver en kontant gave til junior (B) i det omfang det er muligt. Et eventuelt restbeløb kan dækkes af et gælds-brev mellem ejerleder (A) og junior (B), eller gennem et eksternt lån til juniors (B).

Selve overdragelsen af driftsaktiver fra ejerleders (A) selskab til juniors (B) selskab, kan finansieres gennem en kombination af kontant betaling og gælds-brev. Den kontante betaling består af det indskudte beløb i juniors (A) selskab, mens gælds-brevet skal afvikles i takt med den efterfølgende indtjening i juniors (B) selskab.

De **juridiske aspekter** vil vedrøre stiftelsen af juniors (B) selskab, samt en efterfølgende købskontrakt på de driftsaktiver ejerleder (A) har i tanke at overdrage til juniors (B) selskab.

Omkostninger til det offentlige er de samme som i Model a1

Fordelene er at der kun overdrages de nødvendige driftsaktiver fra ejerleders (A) selskab, og at der dermed ikke overdrages skjulte forpligtigelser. Endvidere kan ejerleder (A) beholde kapital i eget selskab og kun beskattes personligt af denne, når der foretages en udlodning fra ejerleders (A) selskab. Junior (B) kan påbegynde afskrivninger af de overdragede driftsaktiver, med udgangspunkt i deres anskaffelsessum i juniors (A) nystiftede/eksisterende selskab.

Ulemperne ved denne model er, at overdragelsen kræver at junior (B) har tilstrækkelig kapital til at kunne stifte et ApS, hvis junior (B) ikke allerede besidder et selskab. Ejerleder (A) kan derudover også først indfri sit provenu fra overdragelsen i takt med indfrielsen af gælds-brev. Der er heller ikke mulighed for, at ejerleder (B) kan benytte fradrag på et eventuelt tab på restkøbssummen. Der er i denne model heller ikke mulighed for benyttelse af successionsreglerne. Endeligt skal der være opmærksomhed på visse kontrakter der ikke kan overdrages.

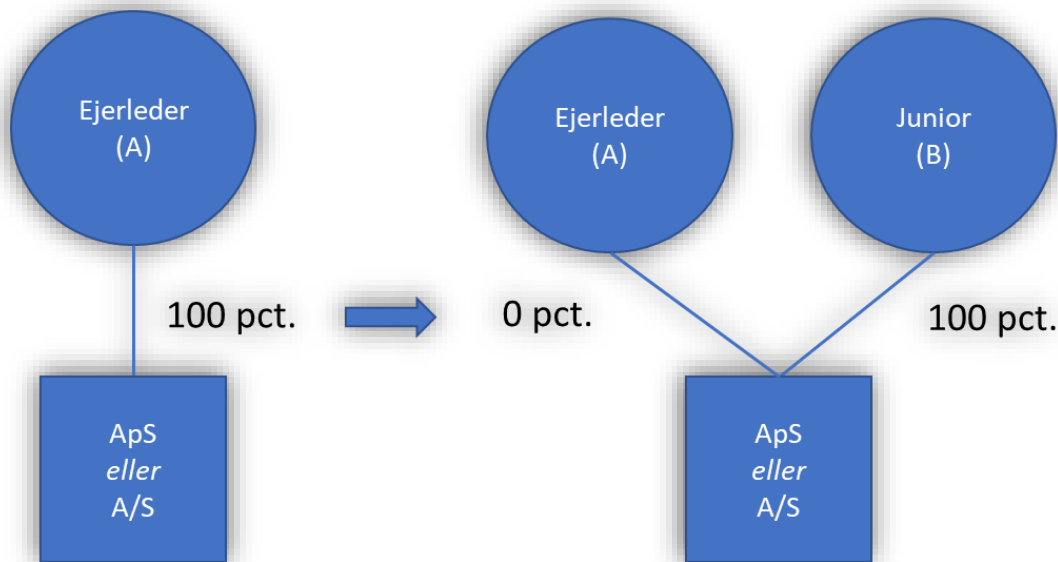
Model 4a: Salg af aktier

Et generationsskifte kan også ske gennem salg af aktier fra ejerleder (A) til junior (B). det antages i denne model at ejerleder (A) besidder 100 pct. af aktierne i et A/S, der ønskes overdraget til junior (B). Før generationsskiftet igangsættes skal der tages

⁴⁵ (SL, 2019)

stilling til en række forhold. Herunder de skatte-, afgifts-, arve- og finansieringsmæssige forhold⁴⁶.

Modellen er i sig selv simpel, da overdragelsen sker ved et enkelt salg af aktier, som set i Figur 6: Model 4a

Figur 6: Model 4a

Finansieringen af et generationsskifte gennem salg af aktier benytter skattemæssig succession. Dermed udløses der ikke aktieavanceskat for ejerleder (A). Junior (B) overtager den latente skat på aktierne og modtager til gengæld en gave tilsvarende halvdelen af den udskudte skattebyrde. Finansieringen ligner dermed tidligere gennemgåede modeller, kun med den forskel at overdragelsen vedrører aktier. Restoverdragelsessummen kan finansieres gennem gældsbrief, gave eller kombination af disse.

De **juridiske aspekter** vedrører en fastlæggelse af købssummen og hvordan denne skal betales. Dette vil være på plads efter ejerleder (A) og junior (B) har fastlagt finansieringen. I denne situation vil der være tale om en aktieoverdragelsesaftale.

Omkostningerne til det offentlige er en gaveafgift på 15 pct. samt eventuel afgift på oprettelse af gældsbrief.

⁴⁶ (Pedersen, 2017, s. 199)

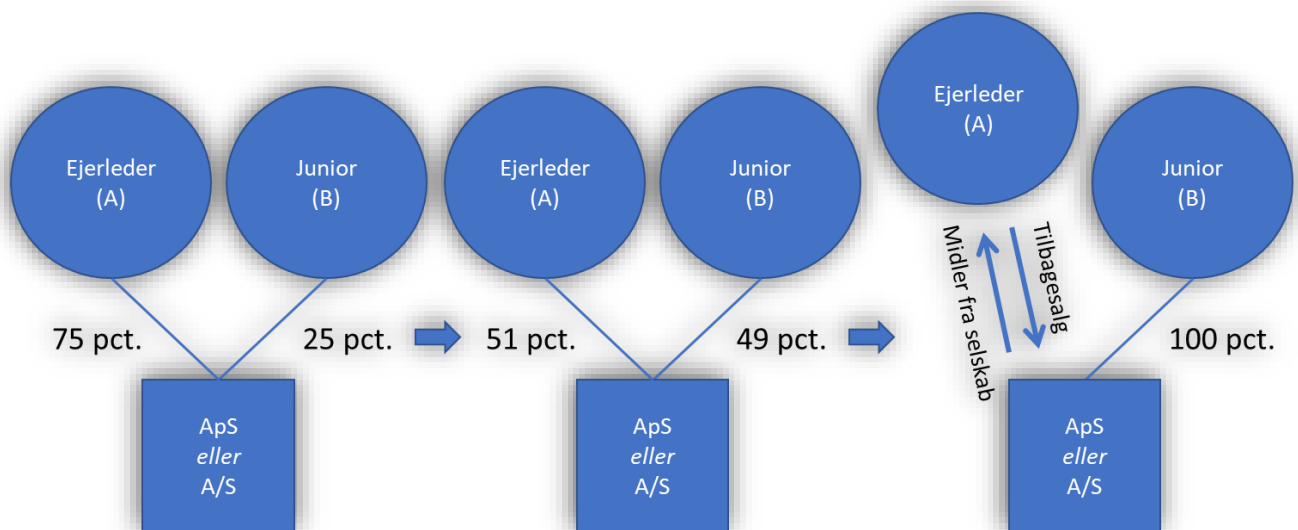
Fordelene ved overdragelse gennem salg af aktier er, at det er lettere at håndtere end overdragelse af personlig virksomhed. Endvidere vil værdiansættelsen af selskabet være lige til, så længe der ikke er tale om unoteret aktier. Succession vil igen give mulighed for at reducere gaveafgiften. Endvidere vil selskabet kunne forsætte sin normale drift, da det alene er ejerforholdene der ændres.

Ulemperne ved denne model er at gaveafgiften på 15 pct. Der kræver likviditet fra junior (B) eller ejerleder (A) ved yderlige gave. Endvidere vil udlodninger fra selskabet være indkomstberettiget, hvis dette skal finansierer gaveafgiften. Fradrag på eventuelle tab på restoverdragelsessummen vil heller ikke være fradragsberettiget⁴⁷.

Model 4b: Løbende salg af aktier med tilbagesalg

Denne model har mange ligheder med model 1b, hvor løbende overdragelse af personlig virksomhed er beskrevet. Den åbenlyse forskel er at denne model findes anvendelig når ejerleders (A) selskab drives som et kapitalselskab, ApS eller A/S. Modellen antager at ejerleder (A) ejer 100 pct. af et A/S, som ønskes overdraget til junior (B). Løbende salg af aktier skal forstås som en overdragelse af aktier fra ejerleder (B) til junior (A), over en aftalt periode længere end 1 år. Tilbagesalg skal forstås som det tilbagesalg af aktier der sker, når ejerleder (A) tilbagesælger sine anparter til det pågældende selskab, som indgår i overdragelsen. Modellen er illustreret nedenfor.

⁴⁷ (Skatteministeriet, 1999)

Figur 7: model 4b

Finansieringen af overdragelsen fra ejerleder (A) til junior (B), sker med skattemæssig succession. Dermed udløses der ikke aktieavanceskat af overdragelsen. Junior (B) overtager den latente skat på ejerleders (A) aktier, imod en gave tilsvarende 50 pct. af den latente skat. Restoverdragelsen vil finansieres gennem gældsbrief eller gave fra ejerleder (A) til junior (B). Dette vil kunne ske over en årrække hvilket letter de finansielle krav til junior (B). Derudover vil der være mulighed for at benytte bundfradraget på det årlige gavebeløb flere gange, tilsvarende antallet af år overdragelsen foretages.

Efter en aftalt periode hvor aktier løbende er overdraget til junior (B) fra ejerleder (A), vil selskabet tilbagekøbe de resterende aktier fra ejerleder (A). Dermed sker tilbagekøbet med midler, der er beskattede med 22 pct.⁴⁸

Omkostninger til det offentlige er gaveafgift på 15 pct., fratrukket det årlige bundfradrag. Derudover vil der være en omkostning forbundet med oprettelsen af gældsbrief.

De juridiske aspekter består i denne model af aktieoverdragelsesaftalen, der skal formuleres mellem ejerleder (A) og junior (B). Endvidere skal der udformes en

⁴⁸ (Pedersen, 2017, s. 201)

aktionæroverenskomst, hvilket fastsætter de forpligtigelser og rettigheder junior (B) pålægges, i forbindelse med den løbende overdragelse af aktier fra ejerleder (A).

Når der foretages et tilbagesalg af aktier, foreligger der en mulighed for at benytte LL § 16 B⁴⁹. Dette muliggør at foretage en ansøgning til SKAT om dispensation, således at tilbagesalget bliver beskattet som almindeligt aktiesalg og ikke som udbytte. Dette vil naturligvis nedsætte selskabets kapital, da selskabet tilbagekøber aktierne fra ejerleder (A). Dette kan skabe et krav om kapitalforhøjelse, hvis selskabets lovpligtige kapitalkrav ikke længere opfyldes.⁵⁰

Fordele ved denne model er, at det oprindelige driftsselskab bevares og kun ejerforholdene forandres. Der vil desuden ikke udløses aktieavanceskat ved de aktier der succederes fra ejerleder (A) til junior (B). Under overdragelse af succederede aktier vil der kunne benyttes reduceret gaveafgift delvist grundet passivposten. Eventuelle aktieavancer vil også udløses i mindre portioner. Kravet til finansieringen for junior (B) vil også nedsættes, da overdragelsen delvist finansieres gennem selskabet.

Ulemperne ved modellen er at der pålægges et krav om enighed mellem ejerleder (A) og junior (B), da fremtidige økonomiske dispositioner skal fastlægges i fællesskab. Passivposten ved successionen udgør derudover kun omkring halvdelen af skattebyrden, hvilket betyder at, junior (B) ikke kan videresælge anparter i selskabet inden for en kortere periode, uden at udløse skattebyrden i passivposten⁵¹.

Model 5: Holdingselskabsstiftelse – salg/køb via holdingselskab

Hovedformålet med denne model er at opdele ikke driftsnødvendige aktiver fra de driftsnødvendige. For at dette kan ske, skal ejerleder besidde eller stifte et holdingselskab. Efter reglerne om skattefri aktieombytning, vil aktierne i driftsselskabet benyttes som apportindskud i holdingselskabet efter ABL § 36 stk. 2. Ejerlederen (A) vil dermed modtage nye anparter i sit holdingselskab. Opdelingen af aktiver sker ved at ejerlederen (A) udlodder ikke driftsnødvendig kapital fra driftsselskabet ejerleder ønsker at overdrager til junior (B) til sit holdingselskab. Dette

⁴⁹ (LL, 2019)

⁵⁰ (Pedersen, 2017, s. 202)

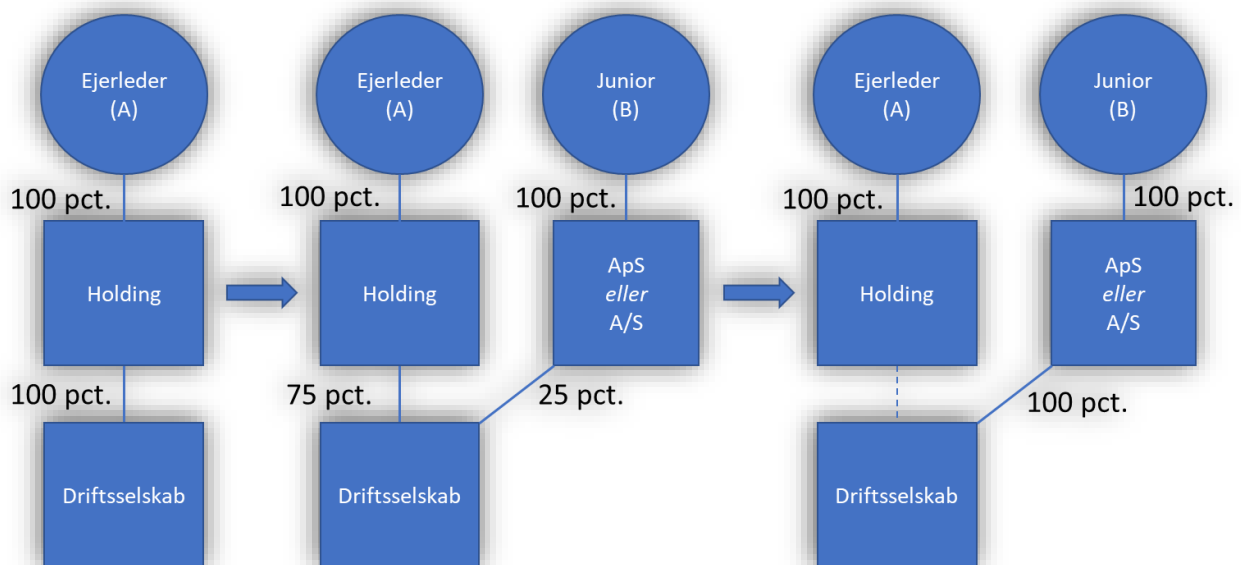
⁵¹ (Skatteministeriet, 1999)

sker over mindst en 3 års periode, hvor driftsselskabet slankes gennem udlodning til holdingselskabet, hvorefter overdragelsen af driftsselskabet kan igangsættes⁵².

For at overdragelsen kan påbegyndes, skal junior (B) stifte eller besidde et selskab hvor driftsaktiverne fra ejerleders (A) driftsselskab kan overdrages til.

Selve overdragelse sker i 3 trin. Første trin består af at ejerleder (A) skal eje et holdingselskab der ejer 100 pct. af driftsselskabet. Junior (B) skal hertil eje 100 pct. af et A/S selskab. Trin 2 består af at ejerleder (A) tidligst efter 3 år efter trin 1, afstår 25 pct. af aktierne i holdingselskabet til juniors (B) selskab. Trin 3 består af at de resterende 75 pct. i holdingselskabet overdrages til junior (B) selskab. Dette kan ske enten på én gang eller over en længere periode, alt efter den pågældende situation i driftsselskabet, dog først efter en periode på 3 – 5 år efter trin 2.⁵³

Disse 3 trin er illustreret i *Figur 8: Model 5*.

Figur 8: Model 5

Finansiering af model 5 vedrører en række forskellige ting, da overdragelsen foretages over minimum 6 år. Stiftelse af holdingselskabet vedrører ejerleder (A), og holdingselskabet stiftes gennem reglerne om skattefri aktieombytning som apportindskud. Hele ideen bag holdingselskabet, er at få slanket driftsselskabet for

⁵² (Pedersen, 2017, s. 204)

⁵³ (Pedersen, 2017, s. 205)

ikke driftsnødvendige aktiver, hvilket letter finansieringsbyrden for junior (B), der alene overtager driftsselskabet. De første finansielle krav til junior (B), er stiftelse af et ApS for at overdragelsen kan finde sted. Der skal indskydes minimum 40.000 kr. som ansvarlig kapital i junior (B) selskab, hvilket kan ske som gave en fra ejerlederen (A). herefter vil trin 2 påbegynde efter 3 år, hvor junior (B) gennem sit selskab erhverver minimum 25 pct. af kapitalen i driftsselskabet. Dette finansieres gennem det indskudte beløb i juniors (B) selskab og kan suppleres med banklån eller gældsbrief fra holdingselskabet. De resterende 75 pct. skal overdrages efter yderlige 3 – 5 år, hvilket også kan finansieres gennem banklån eller gældsbrief. Lånet finansieres gennem fremtidigt udbytte fra driftsselskabet.

Omkostninger til det offentlige er gaveafgift på 15 pct., fratrukket det årlige bundfradrag. Derudover er der en omkostning i oprettelse af gældsbriefe.

De juridiske aspekter består i denne model af en aktieoverdragelsesaftale, der skal aftales mellem ejerlederen (A) og junior (B), samt mellem holdingselskabet og driftsselskabet. Hertil skal ejerleder (A) søge om tilladelse til skattefri aktieombytning og værdien af aktier i driftsselskabet skal værdiansættes.

Fordelene ved denne model er at driftsselskabet bevares og kun ejerforholdene ændres. Denne model giver også ejerlederen (A) mulighed for at let overdrage virksomheden til flere nærtstående parter. Den endelige avancebeskatning hos ejerleder (A) kan udskydes indtil hele salgsprovenuet er indgået. Ved stiftelse af holdingselskabet udløses der ikke avanceskat. Ejerlederen (B) kan under overdragelsen støtte driftsselskabet gennem holdingselskabet, hvis der opstår økonomiske problemer, igennem kapitaltilførsel. Finansieringen af denne model er mindre krævende, da overdragelse sker over en lang periode og da det er alene driftsselskabet, som overdrages til juniors (B) selskab.

Ulemperne ved denne model, kan være at junior (B) overtager skjulte forpligtigelser. Endvidere skal det nævnes, at denne model ikke er brugbar alle erhverv. Modellen kan eksempelvis ikke bruges af advokater og læger, hvor ejerskab gennem et holdingselskab ikke er en mulighed. Endelig kan en gaveafgiften på 15 pct. være en udfordring, hvis denne finansieres gennem udlodning fra driftsselskabet, da denne

beskattes på personniveau. Ejerlederen (A) vil ikke være fradragsberettiget, hvis restkøbssummen går tabt⁵⁴.

Anvendelse af generationsskiftemodeller

Der vil til de følgende afsnit benyttes de udregnede handelsværdier fra forhenværende afsnit. Til at påvise konsekvenserne af forskellige generationsskiftemodeller. Murer ApS samt et fiktivt PMV, vil benyttes som case til bearbejdelse af de forskellige generationsskifter. Endvidere vil der benyttes tidligere præsenterede finansieringsmuligheder.

Case 1 - Overdragelse af personligt ejet virksomhed

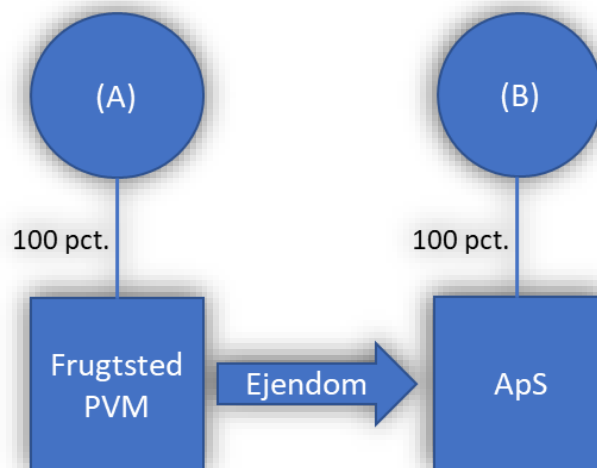
Dette afsnit vil bearbejde en overdragelse af et aktiv fra en personligt ejet virksomhed. Hertil vil der opstilles et fiktivt PMV, for at undersøge konsekvenserne af overdragelsen. Der vil ikke opstilles et regnskab for denne case, men i stedet benyttes fiktive værdier.

Virksomheden vil fremadrettet kaldes Frugtsted.

overdragelse af driftsaktiv

Ejerleder (A) af Frugtsted PMV befinder sig i en situation, hvor der ønskes at påbegynde et generationsskifte til junior (B). Ejerleder (A) ønsker alene at overdrage et aktiv fra virksomheden til juniors (B) nystiftede ApS. Aktivet består af en fast ejendom med tilhørende bygning. Bygningen benyttes til daglig drift i Frugtsted PVM til salg af vare. Situationen forenden generationsskiftet fremgår i *Figur 9: ejerforhold frugtsted*.

⁵⁴ (Pedersen, 2017, s. 206)

Figur 9: ejerforhold frugtsted

Ejendommen er opgjort til en handelsværdi på 900.000 kr. efter offentlig vurdering, og har haft en anskaffelsessum på 800.000 kr. Ejerleder (A) har fortaget afskrivninger for 400.000 kr. Junior (B) ønsker at succedere i både ejendomsavancen og genvundne afskrivninger. Beregning af passivpost ses nedenfor i *Tabel 1: udregning af passivpost for ejendom*

	EJENDOM
EJERLEDERS (A) ANSKAFFELSESSUM	800.000
EJERLEDERS (A) AFSKRIVNINGER	400.000
VÆRDIEN I AFGIFTSOPGØRELSEN	900.000
GENVUNDNE AFSKRIVNINGER	500.000
GENVUNDNE AFSKRIVNINGER, PASSIVPOST 30 PCT.	150.000
EJENDOMSAVANCE, PASSIVPOST 30 PCT.	30.000
PASSIVPOST I ALT	180.000

Tabel 1: udregning af passivpost for ejendom

Ejerleder (A) ønsker at overdragelsen ved som gave. Udregning af gaveafgiften ses på næste side i *Tabel 2: beregning af gaveafgift*

GAVENS VÆRDI

	900.000
PASSIVPOST	180.000
GAVENS VÆRDI EFTER PASSIVPOST	720.000
AFGIFTSFRI BELØB AF GAVE 2020	67.100
AFGIFTSGRUNDLAG	652.900
GAVEAFGIFT	97.935

Tabel 2: beregning af gaveafgift

Ejerleder (A) ønsker at overdrage ejendom som gave. Konsekvenserne heraf er en gaveafgift på 97.935 kr. der enten skal betales af junior (B) eller som yderlige gave fra ejerleder (A)

Der vil ved succession være en fordel for ejerleder (A), da der ikke vil ske beskatning af ejendomsavancen eller de genvundne afskrivninger.

Alternativt kan der udarbejdes et anfordringsgældsbrev mellem ejerleder (A) og junior (B). Dette vil kunne afbetales løbende af junior (B) eller løbende usystematisk nedsættes som yderlige gave fra ejerleder (A). Anfordringsgældsbrevet giver mulighed for at bespare gaveafgiften, da dette benyttes som vederlag for overdragelsen af ejendommen.

Case 2 - Overdragelse af selskab

Værdiansættelse af Murer ApS

Før der kan foretages en overdragelse af et selskab, skal der fastlægges en handelsværdi. I dette tilfælde vil der benyttes en fiktiv case navngivet Murer ApS, vedrørende en murervirksomhed som er drevet som et ApS af ejerleder (A). Situationen i virksomheden er at ejerleder (A) ønsker at overdrage sit selskab til nærtstående familie, og dermed sker overdragelsen til en interesseforbundet part. Ejerleder (A) er efter samtale med sin revisor blevet gjort opmærksom på, at virksomhedens kapitalandele skal værdiansættes, før planlægning af virksomhedens overdragelse og en mulig omstrukturering kan finde sted. Værdiansættelsen sker efter TSS-cirkulære 2000-09 og 2000-10 og findes i efterfølgende tabel. Der henvises til bilag 1 og 2, hvor regnskabstallene for Murer ApS er opstillet.

Det vil yderlige beregnes hvilken forskel driftsherreløn kan have på værdiansættelse. Derfor vil der sideløbende opstilles 2 forskellige værdiansættelser, hvor den ene vedrører Murer ApS og den anden en identisk virksomhed der ikke er drevet i selskabsform.

Dette er med henblik på at fremvise den bekostning en omstrukturering af et PVM til ApS eller A/S, kan have for et fremtidigt generationsskifte i forholdt til driftsherreløn.

	2017	2018	2019
	KR.	KR.	KR.
Resultat før skat	280.000	590.000	900.000
Finansielle indtægter	0	0	0
Finansielle omkostninger	120.000	110.000	100.000
Afskriv. købt goodwill	0	0	0
Reguleret resultat	400.000	700.000	1.000.000
Vægtning af resultat	1 x 400.000	2 x 700.000	3 x 1.000.000
Vægtet resultat	400.000	1.400.000	3.000.000
Sum af vægtet resultat			4.800.000
gennemsnit af vægtet resultat	4.800.000 / 6	=	800.000
Udviklingstendens	(1.000.000 - 300.000) / 2	=	300.000
		=	1.100.000
forrentning af aktiver	(4.775.000 x 3 pct.) x -1	=	- 143.250
50 % driftsherreløn fratrækkes (ikke selskab)	1.100.000 - 550.000	=	550.000
forrentning af aktiver fratrækkes	550.000 - 143.250	=	406.750
Kapitalisering (baseret på 2019)	2,83 x 406.750	=	1.151.103
Skattemæssig værdi af goodwill efter TTS-cirkulære 2000-10 (driftsherreløn):			1.151.103
forrentning af aktiver fratrækkes	1.100.000 - 143.250	=	956.750
Kapitalisering (baseret på 2019)	2,83 x 406.750	=	2.707.603
Skattemæssig værdi af goodwill efter TTS-cirkulære 2000-10 (selskab):			2.707.603

Tabel 3: Opgjort goodwill af Murer ApS, samt driftsherreløns indflydelse

NOTE 1: REGULERING AF EJENDOMSVÆRDI	KR.
OFFENTLIGT EJENDOMSVURDERING REGNSKABSMÆSSIG VÆRDI	3.000.000
	2.800.000
REGULERING	200.000
SKATTEMÆSSIG VÆRDI AF REGULERING	44.000

Tabel 4: udregning af reguleret ejendomsværdi

Note 2: Udskudt skat af goodwill medregnet driftsherreløn	KR.	Note 3: Udskudt skat af goodwill (selskab)	KR.
skattemæssig værdi af goodwill	1.151.103	skattemæssig værdi af goodwill	2.707.603
22 % i udskudt skat	253.243	22 % i udskudt skat	595.673

Tabel 5: udregning af udskudt skat af goodwill med og uden driftsherreløn

Der er anvendt en kapitaliseringsfaktor på 2,83. Forrentningen er i dette tilfælde fastsat til 0 pct. + 8 pct. Dette er baseret på at forrentningen af goodwill i 2020 endnu ikke er tilgængelig, og den tager derfor i stedet udgangspunkt i tal fra 2019. Levetiden på goodwill er sat til 7 år. Dette sker på baggrund af, at Murer ApS handler med et standardiseret produkt. Dermed udregnes den skattemæssige værdi af goodwill i Murer ApS til 2.707.603 DDK efter TSS-cirkulære 2000-10.

Hvis det antages at virksomheden havde været et PMV, ville den skattemæssige værdi havde været 1.151.103 kr.

Aktieværdi beregning i Murer ApS (selskab)		kr.
<i>Indre værdi af Murer ApS (egenkapital)</i>		
		4.000.000
<i>tillagt regulering - udskudt skat</i>		156.000
<i>tillagt værdi af goodwill - udskudt skat</i>		2.111.930
<i>Aktiernes værdi</i>		<u>6.267.930</u>
Aktieværdi beregning i Murer ApS (driftsherreløn)		
<i>Indre værdi af Murer ApS</i>		4.000.000
<i>tillagt regulering - udskudt skat</i>		156.000
<i>tillagt værdi af goodwill - udskudt skat</i>		897.860
<i>Aktiernes værdi</i>		<u>5.053.860</u>

Tabel 6: Aktiernes værdi

Herefter er TSS-cirkulære 2000-09 benyttet til at finde den samlede handelsværdi af aktier i Murer ApS. Aktiernes værdi består af egenkapitalen, tillagt regulering af ejendomsværdi og afslutningsvis fratrullet den udskudte skat af goodwill. Dermed fastsættes den samlede værdi af aktier i Murer ApS til 6.267.930 kr.

Til sammenligning ville aktiernes værdi være 5.053.860 kr. hvis virksomheden ikke var drevet i selskabsform. Sammenlignet giver dette en forskel på 1.214.070 DDK. Aktiernes værdi vil i dette tilfælde være væsentligt lavere, hvis selskabet var et PMV.

Forskellen skyldes, at virksomheder drevet i selskabsform har lønnede aktionærer i selskabet, og driftsherreløn i et PVM er en kompensation for dette. Dermed kan driftsherreløn ses som et tilgodehavende for ejerledere, hvor dette gør sig gældende.

Dermed er der udregnet en handelsværdi for Murer ApS, som kan benyttes som eksempel til videre behandling af forskellige generationsskiftemodeller vedrørende overdragelser af selskaber.

Overdragelse af Murer ApS via løbende ydelse

Dette afsnit vil behandle overdragelse af Murer ApS gennem salg af aktier. Da junior (B) ikke kan erhverve hele virksomheden gennem egne midler, er junior (B) og ejerleder (A) blevet enige om at anvende løbende ydelser. Denne beslutning er taget på baggrund af, at ejerleder (B) har en forventning om yderligere vækst i selskabet, baseret på de forgangene år. Endvidere ønsker ejerleder (B) en løbende fast udbetaling efter overdragelsen til at finansiere pensionstilværelsen. Junior (B) vurderer ud fra tidligere års regnskab i Murer ApS, samt egne evner til at viderefører selskabet, at væksten vil foresætte.

Det vurderes ud fra de seneste 3 år i Murer ApS, at der kan forventes et samlet årligt overskud på 500.000 kr. Denne vurdering er taget ud fra den vækst, som har fundet sted i Murer ApS, samt at Murer ApS er afhængig af konjunkturerne i samfundet. Dermed forventes der yderligere vækst, men der tages også højde for, at denne vækst kan sænkes af udefrakommende faktorer.

Rentesatsen sættes til 5 pct. Dette sker på baggrund af et risikotillæg på 5 pct., tillagt kapitalafkastsatsen der fastsættes til 0 pct. baseret på 2019. Det aftales mellem ejerleder og junior, at ejerleder skal have 50 pct. af overskuddet de næste 15 år. De løbende ydelser fastsættes derfor til 250.000 kr. årligt.

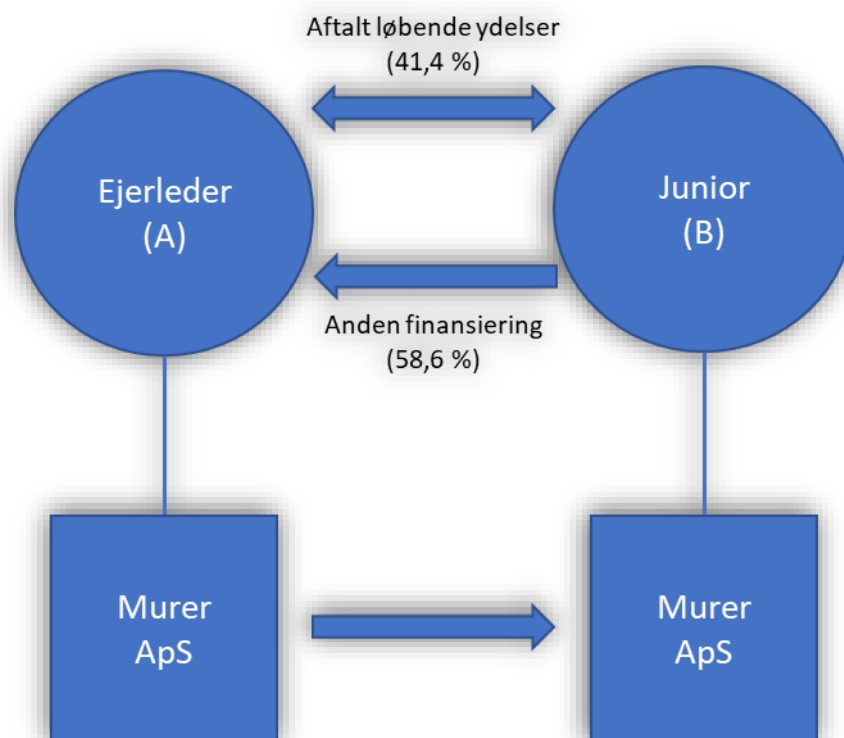
Beregning af denne finansieringsmulighed ses udregnet nedenfor i *Tabel 7: opgørelse af kapitaliseringsværdien, samt saldo.*

KAPITALISERING				SALDOOPGØRELSE		
ÅR	Ydelse	Tilbage- diskontering	nutidsværdi	Saldo primo	Løbende ydelse	Saldo ultimo
1	250.000	0,952381	238.095	2.594.915	250.000	2.344.915
2	250.000	0,907029	226.757	2.344.915	250.000	2.094.915
3	250.000	0,863838	215.959	2.094.915	250.000	1.844.915
4	250.000	0,822702	205.676	1.844.915	250.000	1.594.915
5	250.000	0,783526	195.882	1.594.915	250.000	1.344.915
6	250.000	0,746215	186.554	1.344.915	250.000	1.094.915
7	250.000	0,710681	177.670	1.094.915	250.000	844.915
8	250.000	0,676839	169.210	844.915	250.000	594.915
9	250.000	0,644609	161.152	594.915	250.000	344.915
10	250.000	0,613913	153.478	344.915	250.000	94.915
11	250.000	0,584679	146.170	94.915	250.000	- 155.085
12	250.000	0,556837	139.209	-	250.000	-
13	250.000	0,530321	132.580	-	250.000	-
14	250.000	0,505068	126.267	-	250.000	-
15	250.000	0,481017	120.254	-	250.000	-
OPGJORT KAPITALISERINGSVÆRDI			2.594.915			

Tabel 7: opgørelse af kapitaliseringsværdien, samt saldo

Ud fra overstående tabel er kapitaliseringsværdien af den løbende ydelse, opgjort til 2.594.915 kr.. Med dette indgår ejerleder og junior en aftale om, at der årligt skal betales en løbende ydelse på 250.000 kr. fra selskabet, hvilket medfølger at saldoen bliver negativ i år 11. Dermed vil ejerleder blive skattepligtig af 155.085 kr. i år 11 og 250.000 kr. de efterfølgende 4 år. Dette er kapitalindkomsten, der beskattes efter PSL § 4, stk. nr. 15. Junior vil i disse år som modsvar, kunne foretage fradrag i kapitalindkomsten med et tilsvarende beløb.

Handelsværdien af aktier i Murer ApS er beregnet til 6.267.930 kr. (se Tabel 6: *Aktiernes værdi*). De løbende ydelser vil benyttes til at finansiere 2.594.915 kr., mens det besluttet af ejerleder (A) og junior (B), at de resterende 3.673.015 kr. skal finansieres gennem anden finansiering. De løbende ydelser udgør i dette tilfælde 41,4 pct. af overdragelsen. Overdragelsen er illustreret nedenfor i *Figur 10: Delvis overdragelse via løbende ydelser*.

Figur 10: Delvis overdragelse via løbende ydelser

Fordelen ved at en del af finansieringen sker igennem løbende ydelser er, at ejerleder (A) sikre sin personlige indkomst de kommende år, og dermed sin pension. Junior (B) vil drage fordel af ikke at skulle finansiere den fulde erhvervelse af Murer ApS. Overdragelsen hviler derfor til dels på selskabets fortsatte drift.

Ulempen ved løbende ydelser er, at der kan være usikkerhed om hvorvidt selskabet kan foresætte sin drift som forventet. Hvis der opstår en situation, hvor Murer ApS har tilbagegang i resultat vil de løbende ydelser optage en større andel af resultatet, hvilket kan hæmme mulighederne for videre investering i selskabet, og dermed bremse væksten. Hvis selskabet går helt konkurs inden den 15-årige periode er udløbet, vil ejerleder (A) ikke få den fulde kapitaliserede værdi og de løbende ydelser vil anses som værende ophørt. Derudover vil der ikke trækkes fradrag af det resterende beløb, da der er benyttet skattemæssig succession. Ejerleder (A) bærer derfor risikoen ved denne finansieringsform.

Junior (B) vil have en ulempe i form af, at 50 pct. af selskabets overskud er låst til ejerleder (A). Dermed kan junior (B) ikke fuldt ud disponere over overskuddet.

Stiftelse af holdingselskab

Det antages i denne situation at ejerleder (A) og junior (B) er blevet enige om at benytte A/B modellen til at finansiere overdragelsen af Murer ApS. Forinden benyttelse af A/B modellen, er ejerleder (A) blevet opmærksom på, at der ikke er en skattemæssig fordel, hvis ejerleder ikke har et tilknyttet holdingselskab. Dette er med henblik på, at et holdingselskab giver mulighed for ejerleder (A), da forlods udbytteretten fra Murer ApS kan udloddes skattefrit til holdingselskabet.

Kravene herunder til A/B modellen er, at holdingselskabet ejer minimum 10 pct. af Murer ApS, hvorefter udbyttet først beskattes med 27 og 42 pct., når ejerleder (A) vælger at udlodde udbytte fra holdingselskabet til sig selv.

Ejerleder (A) og junior (B) er yderligere blevet enige om, at den fulde overdragelse af Murer ApS først foretages efter A/B modellen er fuldt ud gennemført.

A/B modellen anvendt på Murer ApS

Efter stiftelse af Holding A/S, ejer ejerleder (A) 100 pct. af Holding A/S, som ejer 100 pct. af Murer ApS. Ejerleder (A) ejer derfor nu en koncernselskabsaktie efter ABL § 4B.

Ud fra tidligere udarbejdet værdiansættelse af Murer ApS, kendes værdien af de unoterede aktier i selskabet. Dette vil benyttes som grundlag for udarbejdelsen af A/B modellen, da juniors (B) overdragede B-aktier skal finansieres gennem forlods udbyttet til ejerleder (A). Handelsværdien af Murer ApS aktierne er fastsat til 6.267.930 kr.

Ejerleder (B) ønsker foresat bestemmende indflydelse, mens der foretages forlods udbytte af Murer ApS, hvilket sikrer ejerleder (B) at det aftalte forlods udbytte udloddes, hvis Murer ApS resultater kan bærer det.

Det aftales mellem ejerleder (A) og junior (B), at junior (B) skal have 50 pct. ejerskab i Murer ApS. Hertil tegner junior aktier for 100.000 kr. til kurs 110. Dette udgør en tegningskapital på 110.000 kr. Denne værdi skal medtages til udregning af ejerleders forlods udbytteret.

Til beregning af ejerleders forlods ubytteret, benyttes ligningsrådets beregningsmodel⁵⁵.

Ejerskab i selskab(handelsværdi af selskab + tegningskapital) ÷ tegningskapital = sum af udbytteret

$$50 \text{ pct. } (6.267.930 \text{ kr.} + 110.000 \text{ kr.}) \div 110.000 \text{ kr.} = 3.078.965 \text{ kr.}$$

Som finansiering for de 50 pct. ejerskab, skal junior (B) betale for aktierne ved at give afkald på de 3.078.965 kr. i udbytte. Derfor udgør den samlede udbytteret for ejerleder (A) 6.157.930, da ejerleder (A) vil have ret til det fulde udbytte fra Murer ApS, så længe forlods udbytteretten eksisterer.

I forbindelse med forlods udbytteretten, skal der tillægges en rente- og risikofaktor. Dette begrundes med, at ejerleder (A) påtager sig en risiko, når der er tale om fremtidigt udbytte. Det er ikke sikkert, at Murer ApS genererer et tilstrækkeligt overskud, til at betale udbytte, og Murer ApS kan i værste tilfælde gå konkurs. Derfor vil den aftalte periode for forlods udbytteret, påvirke hvor stor risiko ejerleder (A) påtager sig. Derudover vurderes Murer ApS' evne til at generere overskud i fremtiden ud fra tidligere års regnskab..

Her ska der tages udgangspunkt i en samlet rente- og risikofaktor på 5 pct. Årlige udbyttelodninger til ejerleder (A) vil ske til 600.000 kr. Dette benyttes til den videre udregning af A/B modellen nedenfor i *Tabel 8: Periodeudregning for udbetaling af forlods udbytteret i Murer ApS.*

⁵⁵ (SKM2015.195.SR, 2015)

ÅR	FORLODS UBYTTRET PRIMO	RENTE- OG RISIKOTILLÆG 5 PCT.	UDBYTTE- LODNING	FORLODS UBYTTRET ULTIMO
2020	6.157.930	6.465.827	600.000	5.865.827
2021	5.865.827	6.159.118	600.000	5.559.118
2022	5.559.118	5.837.074	600.000	5.237.074
2023	5.237.074	5.498.927	600.000	4.898.927
2024	4.898.927	5.143.874	600.000	4.543.874
2025	4.543.874	4.771.067	600.000	4.171.067
2026	4.171.067	4.379.621	600.000	3.779.621
2027	3.779.621	3.968.602	600.000	3.368.602
2028	3.368.602	3.537.032	600.000	2.937.032
2029	2.937.032	3.083.884	600.000	2.483.884
2030	2.483.884	2.608.078	600.000	2.008.078
2031	2.008.078	2.108.482	600.000	1.508.482
2032	1.508.482	1.583.906	600.000	983.906
2033	983.906	1.033.101	600.000	433.101
2034	433.101	454.756	600.000	- 145.244

Tabel 8: Periodeudregning for udbetaling af forlods udbyttet i Murer ApS

Ud fra beregningerne i overstående tabel, vil junior (B) i år 2034 have betalt for 50 pct. ejerskab i Murer ApS. Udbyttelodning sker til 600.000 kr. årligt, hvilket er baseret på, at ejerleder (A) har en foresat forventning om vækst i selskabet eller minimum samme resultat som i 2019. Ved udarbejdelsen er denne A/B model, skal det nævnes at der foreligger en høj grad af optimisme til fremtiden, da det seneste års resultat vægtes højt i forhold til bestemmelsen af udbyttelodning. Til sammenligning vil en udbyttelodning på 400.000 kr. forlænge perioden til 2050, før junior (B) har betalt for 50 pct. ejerskab. Se bilag 3.

Fordelene ved brug af A/B modellen, ligger hovedsageligt i, at finansieringskravet til junior (B) mindskes. B-aktierne tegnes til en betydeligt lavere kurs sammenlignet med A-aktierne, da disse indeholder ejerleders (B) forlods udbytteret. Desuden vil modellen ikke udløses beskatning ved vedtægtsændring af aktierne, da junior (B) ikke er medejer ved vedtægtsændringen.

Ulemperne ved denne model inkluderer, at ejerleder (A) løber en risiko, da det ikke kan garanteres, at et selskab kan generere, samme eller stigende resultat i fremtiden. Dermed er det ikke sikkert, at ejerleder (A) kan få sit forlods udbytte i de kommende år. Ligeledes kan denne usikkerhed tilknyttes eventuelle konjunkturændringer i samfundet, som vil påvirke selskabets evne til at generere overskud. En ulempe for junior (B) er, at B-aktierne ikke medfører stemmerettigheder eller udbytte. Endvidere vil der først være et eventuelt udbytte for junior (B), efter forlods udbyttet er fuldt ud opgjort.

A/B modellen kan heller ikke anvendes til et fuldt ud generationsskifte af selskabet, da ejerleder som minimum skal bibeholde 10 pct. af ejerandelen i selskabet. Dermed skal den resterende del efter anvendelse af A/B modellen overdrages gennem andre finansieringsmodeller.

Denne case, hvor der overdrages af 50 pct. ejerskab i Murer ApS, kan de årlige udbyttelodninger på 600.000 kr. ses som en tung økonomisk byrde for selskabet. Casen tager udgangspunkt i, at der fremover vil være vækst i selskabet, og det er grundlaget for, at udbyttelodninger kan foretages de kommende 15 år. Dog vil udefrakommende faktorer kunne vælte denne model, som hvis der opstår en økonomisk krise, der påvirker Murer ApS negativt.

Modellen løber endvidere over 15 år, hvilket fastlåser ejerleder (A) i selskabet. Hvis ejerleder ønsker at trække sig tilbage inden for kortere periode, vil denne model ikke være optimal. A/B modellen kræver lang tid, og skal derfor indarbejdes tidligt, hvis den skal indgå som en del af et generationsskifte.

Konklusion

Mange ejerledere står overfor et generationsskifte i den kommende tid. Ejerledere skal derfor tage stilling til hvem virksomheden skal overdrages til, og om hvorvidt der ønskes at overdrages til en nærtstående part. Hvis virksomheden skal forblive i familien, skal junior først og fremmest ønske at videre drive virksomheden. Junior skal endvidere besidde de nødvendige kompetencer til at drive virksomheden. Hvis ejerleder og junior begge ønsker at foretage generationsskifte, kan der tages stilling til planlægning af generationsskiftet.

Planlægning af generationsskifte involverer først og fremmest muligheden for at omstrukturere virksomhed. Omstrukturering er et værktøj, der kan forbedre omstændighederne for et planlagt generationsskifte. Det kan her konkluderes at der findes en række fordele ved stiftelse af holdingselskab. Hertil kan anparter og aktier fra driftsselskabet, benyttes som indskud i holdingselskabet. Omstruktureringen vil foretages med skattemæssig succession, hvis kravene hertil er opfyldt, og dermed ikke udløser beskatning for ejerleder eller selskab.

Skattefri virksomhedsomdannelse finder sig særligt relevant for personligt ejet virksomheder, da dette giver mulighed for omdannelse til enten et ApS eller A/S. Ejerleder eller det omdannede selskab, vil ved skattefrie virksomhedsomdannelse ikke beskattes ved indskydelse af virksomheden. Ved virksomhedsomdannelse af et PVM vil en overdragelse kunne foretages lettere, da overdragelsen vil ske gennem anparter eller aktier i selskabet, frem for enkelte aktiver.

Ved selve generationsskifte af en familieejet virksomhed, er der en række fordele ved anvendelse af skattemæssig succession. Skattemæssig succession kan kun ske hvis kravene hertil er opfyldt. Det er en fordel for ejerleder, da ejerleder ikke beskattes af eventuel aktieavance, men i stedet udskyder skatteforpligtigelse. Junior vil indtræde i ejerleders skattemæssige stilling, imod en latent skatteforpligtigelse. Dette vil nedsætte finansieringskravet til junior. Der er yderlig mulighed for at benytte gave, hvilket giver mulighed for at anvende 22 pct. af passivposten som nedsættelse af gaveafgiftspligtige beløb.

Et generationsskifte skal finansieres. Junior skal hertil enten betale kontant eller optage banklån eller gældsbrev. Hvis dette ikke er en mulighed, findes der forskellige finansieringsmuligheder.

Gaveoverdragelse giver mulighed for ejerleder at hjælpe junior med finansieringskravet ved et generationsskifte. Dette kan enten ske som delvis eller hel gave, alt efter ejerleders ønsker og økonomiske midler. Hvis gaveoverdragelse indgår i et generationsskifte, og reglerne for skattemæssig succession er opfyldt, nedsættes gaveafgiftsgrundlaget med 22 pct. af passivposten. Det kan dog konkluderes, at gaveoverdragelse er blevet mere krævende i 2020, da afgiften på gaveafgiftsgrundlaget, er steget fra 6 pct. til 15 pct. på gaveoverdragelse af erhvervsaktive.

Ved gaveoverdragelse kan ejerleder og junior benytte anfordringsgældsbrev. Oprettelse af anfordringsgældsbrev i kombination med delvis gaveoverdragelse, nedsætter det likvide behov for ejerleder, ved overdragelse af selskab eller virksomhed. Junior vil i forbindelse med anfordringsgældsbrev senere tilbagebetale ejerleder, med midler fra den overdraget virksomhed. Etableringen af anfordringsgældsbrev er rentefrit, hvilket gør generationsskiftet billigere for junior, sammenlignet med banklån.

A/B modellen er finansieringsværktøj til at foretage generationsskifte. Modellen anvendelse betyder, at der sker en opdeling af aktier i A- og B-klasser. Der tilknyttes et forlods udbytte til A-aktierne, samt eventuel stemmewægt. Junior betaler for B-aktierne via forlods udbytteretten til ejerleders A-aktier, hvilket mindsker likviditetsbehovet for junior. Dette vil ikke udløse en afståelsesbeskatning hos senior og junior bliver medejer for en mindre tegningskapital til B-aktier. Fordelen ved A/B modellen er, at overdragelser uden skattemæssige succession kan benytte denne model. Modellens har en svaghed i, at tidshorisonten for A/B modellen er lang og ejerleder bærer risikoen under forløbet. Konjunkturudfordringer eller konkurs vil betyde, at ejerleder ikke kan få udbetalt sit forlods udbytte. Endvidere kan junior ikke overtage hele selskabet, da A/B modellen kræver at ejerleder beholder mindst 10 pct. af ejerskabet i virksomheden. Et generationsskifte kan derfor ikke ske fuldt ud via A/B modellen og skal suppleres af andre finansieringsmodeller.

Løbende ydelser er en alternativ finansieringsmulighed, hvor overdragelsen finansieres gennem en procentmæssig del af enten omsætning eller overskud fra selskabet. Dermed finansieres generationsskiftet gennem selskabets fremtidige overskud. Ejerleder påtager sig her en risiko, da det ikke garanteres at, selskabet i fremtiden kan bære denne økonomiske byrde, og at de løbende ydelser dermed går tabt.

Et generationsskifte fra ejerleder til junior kan udføres skattefrit, hvis det planlægges i god tid. Skattebyrden vil senere falde på junior, når den bliver udløst. Et selskabs midler kan benyttes til at finansiere et generationsskifte, dog skal dette ske uden at selskabet kan foresætte sin daglige drift.

Perspektivering

Lovgivning vedrørende generationsskifte til nærtstående parter, har de seneste år været berørt af mange ændringer. Ejerleder kan derfor ikke have tillid til, at fremtidige et generationsskifte kan ske, under de gældende lovgivningsmæssige omstændigheder. Planlægning af et generationsskifte, kan derfor påvirkes af ny lovgivning. I 2020 blev gaveafgiftssatsen på erhvervsaktiver tilbagerullet til 15 pct. fra 6 pct. som ellers var planlagt af tidligere regering at falde til 5 pct. Denne skærpelse har sandsynligvis, udskudt en række generationsskifter, da finansieringskravet til gaveafgift er steget. F.eks. vil et generationsskifte i 2020, som ejerleder tidligere havde planlagt skulle ske med 5 pct. gaveafgift, kun kunne ske med en væsentligt højere afgift. Det kan have den konsekvens, at et generationsskifte ikke kunne ske overhovedet, eller ske på en højere bekostning af selskabet midler. Generationsskifte er derfor blevet mindre attraktivt for både ejerleder og junior i 2020.

Værdiansættelse af unoterede aktier og goodwill stadigvæk sker efter vejledende cirkulærer. Det kunne være fordelagtigt for generationsskifte af familieejet virksomheder, hvis der hertil fastlægges en værdiansættelsesmetode med tilknyttet retskrav. Ejerleder vil ikke med sikkerhed kunne foretage værdiansættelse, med udgangspunkt i cirkulærende, da SKAT kan tilsidesætte værdiansættelsen, og udarbejde en meget højere værdiansættelse efter syn og skøn. Dette er en barriere for et generationsskifte, da aktieavancen ved ny handelsværdi kan umuliggøre et generationsskifte til junior. Hertil tænkes der især på goodwill, hvilket selv efter cirkulærende, kan værdiansættes langt over den reelle handelsværdi. Det menes i denne afhandling, at der i fremtiden skal udarbejdes en værdiansættelsesmetode med lovhjemmel, hvis usikkerheden på området skal elimineres.

A/B modellen er i denne afhandling belyst, som en finansieringsmulighed for delvis overdragelse. Denne model kan være særligt attraktiv for ejerleder, der da er sket en skærpelse af successionsreglerne i 2020. Dog ses der også skærpelse på dette område vedrørende vedtægtsændringer, hvilket har gjort den mindre attraktiv, da B-aktier skal opgøres til handelsværdi. Hvis den siddende regering yderlige foretager skærper, vedrørende anvendelse af A/B modellen, vil det afgrænse ejerleder og junior finansieringsmetoder.

Alternativet til A/B modellen, kan være løbende ydelser. Løbende ydelser er dog en finansieringsmodel, der benyttes med forventning om fremtidig vækst. I januar 2020 kom der fokus på Corona-pandemien på verdensplan, hvilket sidenhen har påvirket verdensøkonomien, og tegnes økonomisk set til, at være værre end finanskrisen fra 2007-2009. Dermed tegnes der en dyster fremtid for det danske erhvervsliv, samt de påvirkede ejerledere. I denne situation vil der kunne stilles spørgsmål til fremtidig indtjening, og derfor vil løbende ydelser i øjeblikket være mindre attraktiv for ejerledere, da risikoen for tabte ydelser vil være for høj.

Økonomiske kriser kan vendes rundt, og benyttes positivt. Hvis det antages at påvirke virksomheder og selskaber negativt, uden at konkurs bliver en realitet, vil værdien heri nedsættes. Planlægning af fremtidigt generationsskifte kan fastsættes til efter krisen har fortaget sig og vil efter nedsættelse af værdi, gøre finansieringen af generationsskiftet billigere. Dette vil derfor højst sandsynligt for indvirken i hvor mange generationsskifter af familieejet virksomheder, der foretages den kommende tid. I de tilfælde hvor generationsskiftet kan udskydes, vil dette nok være udfaldet. Igangværende generationsskifter vil også påvirkes. Hvis der anvendes A/B modellen eller løbende ydelser, vil ejerleders situation forværres og risikoen for tabt udbytte og ydelser forhøjes. I værste tilfælde vil igangværende generationsskifter ende med konkurs.

Planlægning af generationsskifte nødvendig som altid. Ejerledere skal på nuværende tidspunkt navigerer sig sikkert gennem krisen, hvis den familiejet virksomhed skal overleve til næste generation, alt imens finansieringen af et generationsskifte er blevet dyrere under den nye regering. Et generationsskifte vil i denne tid, også være mindre attraktivt for junior, da risikoen for faldende vækst eller konkurs er højere end tidligere år.

Bibliografi

ABL. (29. August 2016). *Retsinformation*, LBK nr 1148 af 29/08/2016. Hentet 12. februar 2020 fra Retinsinformation.dk:
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=183604>

BAL. (12. Januar 2015). *Retsinformation*, LBK nr 47 af 12/01/2015. Hentet 12. februar 2020 fra Retinsinformation.dk:
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=166398#Kap3>

Bennedsen, M., & Nielsen, K. M. (2016). *Rapport 2: De økonomiske konsekvenser af ejerskifte i Danmark*. Center for Ejerledede Virksomheder, CBS.

Bennedsen, M., & Nielsen, K. M. (2018). *Rapport 5: Personlige og familiemæssige udfordringer i forbindelse med ejerskifte*. Center for Ejerledede Virksomheder, CBS.

EBL. (8. Februar 2019). *Retsinformation*, LBK nr 132 af 25/01/2019 . Hentet 12. februar 2020 fra Retinsinformation.dk:
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=202819>

Folketinget. (20. november 2019). *FT*. Hentet fra www.FT.dk:
https://www.ft.dk/samling/20191/lovforslag/l76/20191_l76_som_fremsat.htm

LL. (8. August 2019). *Retsinformation*, LBK nr 806 af 08/08/2019. Hentet 15. Marts 2020 fra Retinsinformation.dk: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/806>

Olesen, B. S. (2017). *Generationsskifte og omsktrukturering - Det skatteretlige grundlag* (5. udg.). 1123 København K: Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Pedersen, K. (2017). *Generationsskifte og strukturering - en håndbog for ejerledere* (1. udgave udg.). København: Karnov Group Denmark A/S.

Selskabsbeskatningsafdelingen. (28. Marts 2000). *TSS-cirkulære 2000-09*. Hentet 30. marts 2020 fra www.skat.dk: <https://skat.dk/skat.aspx?oid=82336>

SKAT. (6. September 2017). *TSS-cirkulære 2000-10*. Hentet 6. April 2020 fra [www.skat.dk](https://www.skat.dk/skat.aspx?oID=82338): <https://www.skat.dk/skat.aspx?oID=82338>

SKAT. (1. Januar 2020). *C.A.6.1.7*. Hentet 20. April 2020 fra [www.SKAT.dk](https://www.skat.dk/skat.aspx?oid=1947482): <https://www.skat.dk/skat.aspx?oid=1947482>

SKAT. (1. januar 2020). *C.A.6.2.1*. Hentet fra [www.skat.dk](https://www.skat.dk/skat.aspx?oid=2250289): <https://www.skat.dk/skat.aspx?oid=2250289>

SKAT. (1. Januar 2020). *C.C.6.8.1*. Hentet 20. April 2020 fra [www.SKAT.dk](https://www.skat.dk/skat.aspx?oID=1948132&chk=216701): <https://www.skat.dk/skat.aspx?oID=1948132&chk=216701>

SKAT. (1. Januar 2020). *C.C.6.8.3*. Hentet 24. April 2020 fra [www.SKAT.dk](https://www.skat.dk/skat.aspx?oid=1948134&chk=216701): <https://www.skat.dk/skat.aspx?oid=1948134&chk=216701>

Skatteministeret. (4.. april 2017). *www.skm.dk*. Hentet fra Skatteministeret: <https://www.skm.dk/aktuelt/presse-nyheder/nyheder/lavere-bo-og-gaveafgift-gavner-tusindvis-af-familieejede-virksomheder/>

Skatteministeriet. (1999). *Betænkning om generationsskiftet i erhvervslivet*. Kapitel 9 Generationsskifttemodeller: Hentet 12. februar 2020 fra [skm.dk](https://www.skm.dk/skattetal/analyser-og-rapporter/rapporter/1999/september/generationsskiftet-i-erhvervslivet-betaenkning-nr-1374,-august-1999/kapitel-9-generationsskifttemodeller): <https://www.skm.dk/skattetal/analyser-og-rapporter/rapporter/1999/september/generationsskiftet-i-erhvervslivet-betaenkning-nr-1374,-august-1999/kapitel-9-generationsskifttemodeller>.

SKM2015.195.SR, 13-4113885 (Bindende svar 13. Marts 2015).

SL. (23. Juli 2019). *Retsinformation*. Hentet 2020. februar 2020 fra [Retinsformation.dk](https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=209846#idb447cf2f-9d7c-49c9-af6a-e1ecea665a10): <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=209846#idb447cf2f-9d7c-49c9-af6a-e1ecea665a10>

TAL. (9. August 2019). *Retsinformation*, LBK nr 843 af 09/08/2019. Hentet 17. februar 2020 fra [Retinsformation.dk](https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=209935&#P4): <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=209935&#P4>

VOL. (4. August 2015). *Retsinformation*, LBK nr 934 af 04/08/2015. Hentet 22. februar 2020 fra [Retinsformation.dk](https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=173390): <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=173390>

Westergård-Nielsen, N. (2019). *Ejerlederes aldersfordeling*. Center for Ejerledede Virksomheder, CBS.

Bilag

Bilag 1

Balance Murer ApS 31. december

	2017	2018	2019
Aktiver	KR.	KR.	KR.
Grunde og bygninger	3.000.000	2.900.000	2.800.000
Driftsmaterialer og inventar	800.000	800.000	800.000
Anlægsaktiver i alt	3.800.000	3.700.000	3.600.000
Råvare og hjælpematerialer	125.000	150.000	175.000
Varebeholdning i alt	125.000	150.000	175.000
Tilgodehavende fra salg og tjenesteydelser	500.000	400.000	350.000
Igangværende arbejder for fremmed regning	200.000	400.000	600.000
Andre tilgodehavender	50.000	50.000	50.000
Tilgodehavender i alt	750.000	850.000	1.000.000
Likvide beholdninger	100.000	100.000	100.000
Omsætningsaktiver i alt	850.000	950.000	1.100.000
Aktiver i alt	4.775.000	4.800.000	4.875.000
Passiver	2018	2019	2020
	KR.	KR.	KR.
Selskabskapital	3.500.000	3.500.000	3.500.000
Overført resultat	150.000	300.000	500.000
Egenkapital	3.650.000	3.800.000	4.000.000
Gæld til pengeinstitut	200.000	190.000	180.000
Gæld til realkreditinstitut	400.000	350.000	300.000
Langfristede gælds forpligtigelser i alt	600.000	540.000	480.000

Leverandør af vare og tjenesteydelser	325.000	310.000	295.000
Anden gæld	200.000	150.000	100.000
Kortfristede gæld i alt	525.000	460.000	395.000
Passiver i alt	4.775.000	4.800.000	4.875.000

Bilag 2

Resultatopgørelse Murer ApS 1. januar - 31. december

	2017	2018	2019
	KR.	KR.	KR.
Nettoomsætning	5.000.000	5.500.000	6.000.000
Råvare og materialer	2.000.000	2.200.000	2.400.000
Andre omkostninger	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Bruttoresultat	2.000.000	2.300.000	2.600.000
Personaleomkostninger	1.500.000	1.500.000	1.500.000
Resultat før afskrivninger	500.000	800.000	1.100.000
Afskrivninger	100.000	100.000	100.000
Resultat af primær drift	400.000	700.000	1.000.000
Finansielle indtægter	-	-	-
Finansielle omkostninger	120.000	110.000	100.000
Resultat før skat	280.000	590.000	900.000
Skat af resultat	61.600	129.800	198.000
Resultat	218.400	460.200	702.000

Bilag 3

Alternativ udbyttelodning

ÅR	FORLODS UBYTTET PRIMO	RENTE- OG RISIKOTILLÆG 5 PCT.	UDBYTTELODNING	FORLODS UBYTTET ULTIMO
2020	6.157.930	6.465.827	400.000	6.065.827
2021	6.065.827	6.369.118	400.000	5.969.118
2022	5.969.118	6.267.574	400.000	5.867.574
2023	5.867.574	6.160.952	400.000	5.760.952
2024	5.760.952	6.049.000	400.000	5.649.000
2025	5.649.000	5.931.450	400.000	5.531.450
2026	5.531.450	5.808.023	400.000	5.408.023
2027	5.408.023	5.678.424	400.000	5.278.424
2028	5.278.424	5.542.345	400.000	5.142.345
2029	5.142.345	5.399.462	400.000	4.999.462
2030	4.999.462	5.249.435	400.000	4.849.435
2031	4.849.435	5.091.907	400.000	4.691.907
2032	4.691.907	4.926.502	400.000	4.526.502
2033	4.526.502	4.752.827	400.000	4.352.827
2034	4.352.827	4.570.469	400.000	4.170.469
2035	4.170.469	4.378.992	400.000	3.978.992
2036	3.978.992	4.177.942	400.000	3.777.942
2037	3.777.942	3.966.839	400.000	3.566.839
2038	3.566.839	3.745.181	400.000	3.345.181
2039	3.345.181	3.512.440	400.000	3.112.440
2040	3.112.440	3.268.062	400.000	2.868.062
2041	2.868.062	3.011.465	400.000	2.611.465
2042	2.611.465	2.742.038	400.000	2.342.038
2043	2.342.038	2.459.140	400.000	2.059.140
2044	2.059.140	2.162.097	400.000	1.762.097
2045	1.762.097	1.850.202	400.000	1.450.202
2046	1.450.202	1.522.712	400.000	1.122.712
2047	1.122.712	1.178.848	400.000	778.848
2048	778.848	817.790	400.000	417.790
2049	417.790	438.680	400.000	38.680
2050	38.680	40.614	400.000	- 359.386